احمدشاه (پوپلزی)
دالاهي ارشاداتو مفسر
دپښتنو دادبي تاريخ سپاهي
شاعر، ليکوال او نقد گير

دکتاب نوم: ((دښځی حقوق په اسلام کښي))

ليکونکی: احمدشاه (پوپلزی)

کمپوز : احمدشاه (پوپلزی)
ډيزاين: احمدشاه (پوپلزی)
اول چاپ:1380 هجري شمسي
دوهم چاپ: 1382 هجري شمسي کال
دقوس دمياشتي 10 نيټه 0
[پيښور ـ پاکستان]

دچاپ حق محفوظ دي

احمد شاه پوپلزي د شروع میاشت اوله د سرطان او اختتام دا سد د میاشتي 31 نیټه د 1380 هجري شمسي کال.

یادونه

په دې کتاب کي ډیره مهمه او پر زړه پوري جمله الاهي تحفه ده دا په دې خاطر غوره سویده چي زموږ د ټول مضمون اصلي هدف او مرام څرګنده وي یعني هرهغه څه چي ویل سویدي د همدي تحفي د را زونو څرګندوی دي. موږ دا مضمون په ډیرو لنډو الفاظو کي را غونډ کړیدئ په دې خاطر چي اصلي هدف او مرام په واضح ډول سره بیان سوی وي. د ویونکي د پاره ډیره آسانتیا او د وخت نه ضایع کیدل هم په نظر کي نیول سوي دي او د بیا سوال د پاره هیڅ یوه خالیګاه او ځای نه وي پاته سوی ترتیب او تنظیم سو.

د قرآني ارشاداتو او تفاسيرو او د حضرت محمد (ص) د پوره ارشاداتو ، اعمالو اوکردارو په نظر کي نيولو سره د ډير بحث او څيړني وروسته شروع او د پروردګارد رحم او مهرباني په کمک سره اتمام ته ورسيدی. که څه هم احاديث نبوي په بخاري شريف او مسلم شريف کي هم ډير وو خو صرف مونږ د خپل دليل د ټينګولو د پاره د قرآن عظيم الشان څخه استفاده وکړه څود نړي ټول مسلمانان د دې پاک او مقدس کتاب نازيليدل بيځايه و نه ګڼي او د کمبود سوال په کښي پيدا نه کړي. دا کتاب چي پردرو برخو ويشل سويدئ اوله برخه يي د ذهن د روښانه کولو ، دوهمه برخه يي د ذهن د اماده کولو او دريمه برخه يي د عملي کولو په غرض او بنياد په نظر کي نيولو سره ترتيب او تنظيم سويدئ. اميد لرم ګران مينه وال د خپلو پاکو احساساتو په درلودلو سره حقيقت او څرګندنه تحفه په غور سره مطالعه او ترخپل نظر لا ندي تير کړي ، څو وکولاي سي د بشر د حقوقو څخه د دفاع په خاطر مستقيم او حقاني دليل ولري. خصوصاً زمونږ خويندي بايد ددې مضمون څخه په ګټه اخيستلو سره د دښمنانو سوالونه رد او دبې بنياده نظريو د رسوا کولو د پاره ځانونه چمتو کړي.

ومن الله توفيق

بسم الله الرحمن الرحيم

د ښځي حقوق په اسلام کښي

((قرآن او ښځه))

لمړي د ښځي موجود دیت:

دا سي معلومیږي په جهان کي دوې نظریي موجودي دي.

1. ماتریالیزم 2. آیدیالیزم

اول ماتریالیزم:

ددې ډلي پیروانان نني کمونستان دي. دوی دا سي مفکوره لري ((ماده نه خلق کیږي او نه د منځه ځي)) بلکه د یوه حالت څخه په بل حالت تبدیلیږي. کو مه ماده چي د اول څخه موجوده وه خود بخوده طبیعت راوستې ده. انسانان هم د همدې تغیر په واسطه پیدا کیږي ،لکه نور نباتات او حیوانات او همدا سي مري. یعنې د آخرت د ورځي ، سوال او جواب او الا هي قدرت څخه منکر دي او په بیا ژوندي کیدو باندي عقیده نلري. دنیا همدا ژوند بولي او همدا غرض. موږ دلته پخپل بحث کي په دوی غرض نلرو او نه هم د دوی د ذهنونو خیړنه کوو. صرف د معلوماتو د اضافه کیدو په خاطر لنډ بحث و سو.

دوهم: آیدیالیزم:

آیدیالستان په دې فکر او عقیده دي چي د انسانانو او ټولو کائینا تو پیدا کونکی رب العزت الله جل جلاله دی. هغه ذات چي باقدرت او د انسانانو د تفکر څخه لیري دی همدا خدای (ج) دی چي د خرافاتو ، پوچو او بیځایه اعتقاداتو د محوه کولو په غرض یې د همدې خپلو بندګانو (انسانانو) له جملې څخه غوره بندګان (صالح او خیر خواه) د خپل استاذي په ډول د رسالت په معني نه د وکالت په معني مقرر کړیدي چي موږ هغو ته پیغمبر یا نبي وایو او هریوه دالا هي استاذي په شکل الا هي کتاب څخه ګټه اخیستل. لکه تورات ، زبور ،انجیل او قرآن. دې پیغمبرانو او انبیاوو دالا هي کتابونو څخه دخپل امت د پاره لاري او قوانین درلودل. موږ د قرآن عظیم الشان د مقدس کتاب په درلودلو سره د ټولو هغه آسماني کتابونو او صحیفو قبلونه کوو چي په هغه وخت کي (ترحضرت محمد (ص) نه مخکي) موجود وه خو د شریعت غُراْ محمدي په راتللو سره د هغه کتابونو او قوانینو پابند نه یو ، ځکه موږ ته پروردګارعالم جامع او کامل کتاب (قرآن) په تحفه کښي راکړیدئ او د پخوانیو پیغامبرانو حالت او احوال یې په منظمه او کامله توګه تشریح کړیدئ او نوریې د فعلاً د پاره بې اعتباره ګرځولي دي. ځکه خو موږ دلته د قرآن عظیم الشان ارشادات څیړو څو وکولای سو هرهغه سوْ تفاهمات چي د خلګو په ذهنونو کي ثبت دي لیري کړای سو.اودا ثابته کو چي ګناه او د هغې مرتکب انسان دی نه الاهي قانون. دلته موږ د ښځي حقوق دا سلام د مقدس دین له نظره څیړو او دا ثابته کولای سو چي فقط په نړۍ کي د انسانانو د قانون او برابرئ محافظ همدا د اسلام مبارک دین او موجوده د پرور دګارعالم کلام یعني قرآن عظیم الشان دی، دا ځکه چي پرور دګارعالم دې دین ته کامل ویلی دئ لکه چي فرمایي:

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا (المائده ایت 3)

ترجمه: موږ نن ورځ ستاسي د پاره مکمل وګرځاوه دین ستاسي او تمام مي کړه نعمتونه خپل پرتاسي باندي او غوره مي وګرځا وه ستاسي د پاره دین دا سلام.

دامبارک آیت هغه آخرنی لاربښوونه ده چي د ډیرو علماوو بلکه اکثریت عقیده پردې ده چي دا آخرنی آیت دئ چي پررسول کریم (ص) باندي نازل سویدئ. او پس له دې څخه بیابل آیت نه دئ نازل سوئ. مخکي له دې چي د دې مبارک آیت په

تحلیل او څېړنه پیل وکړو باید و وایو اصلي هدف چي د اسلام څخه دئ و څېړو دا څنګه کلمه ده ؟
چاوویل ؟
څنګه منځ ته راغله ؟
او څه معني لري ؟
اسلام: دا هغه کلمه ده چي زموږ نیکه حضرت ابراهیم علیه السلام
دخپل شوق او محبت په توګه ویلې او پیروانان یې د اسلام یا مسلمانانو په نوم معرفي کړیدي. لکه چي قرآن عظیم الشان په دې باره کي فرمایي.
وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ حَرَجٍ مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلُ (الحج ایت78)
ترجمه: نه یي دئ ګرځولی پرتاسي باندي کم زوراو مشقت په دین کښي. تاسي مطابعت وکړي د پلار خپل ابراهیم علیه السلام او نوم د اسلام هم ده ایښي دی مخکي.
د اسلام معني: دا کلمه هر څوک پخپل ذهن سره معني کولای سي په دا سي شرط چي د سلامتی، سالم والي او تسلیمیدلو معني ولري. ځکه دا لفظ هغه وخت رایج سو چي د ابراهیم علیه السلام د خولي څخه راووتی. په تائید د دې خبري ټول ادیان چي د حضرت ابراهیم علیه السلام د زماني څخه د حضرت رسول اکرم (ص) ترمبعوث کیدو پوري منځ ته راغلي دي په هغه شرط چي د پروردګارعالم ارشاداتو انبیاٴ علیهم السلام او پیغامبرانو ته یې د تسلیم غاړه ایښې وي هم ویل کیږي ، خود حضرت محمد (ص) ترمبعوث کیدو وروسته هغه ټول پخواني ادیان محوه سوه او صرف د حضرت محمد (ص) دین د اسلام په نوم و پیژندل سو.
دلته پرهمدې خبري باندي کفایت کوو ځکه د خپل اصلي هدف څخه وزو (د ښځی قوانین په قرآن کي) څومره حقوق لري او په کومه اندازه کولای سي په جامعه کي خپل رول په مثبته او سالمه توګه و لوبوي. د کارد کولو او علم د حاصلولو په غرض ترکومو شرائیطولاندي کولاي سي فاعل سي دا ځکه موږ د حداو حدود نوم ذکرکړ ځکه چي اسلامي جامعه او غیر اسلامی جامعه یود بله متضاد قوانین لري او هیڅکله یوه مسلمانه ښځه د غیر اسلامي جامعي د ښځو نمایندګي نسي کولای دلته یوه لا زمي خبره لرو هغه ؛
اول: بعضي مسائیل او سوالونه د انسان په ذهن کي راګرځی چي د هغوی جواب ممکن نه دئ. مثلاً د رب العزت لیدل په دې دنیاکی، د جنت او دوږخ لیدل ، دقبرعذاب ، سوال او جواب او نور. موږ په الاهي دین کښی دوه قانونه لرو.
اول: عقیده او ایمان درلودل په غیب سره:
مسلمانان په آمنت با الله (الایه) سره کامل ایمان لري دا ځکه چي بیله خاصي عقیدې څخه مسایل نه حل کیږی او نه هم د هغو د پاره کوم مکمل عقلی دلیل وړاندي کولای سو ځکه اکثره مسایل د انسان د واک او اختیار څخه وتي دي باید پرې بحث ونه سی او چوپه خوله اختیارکړي.
دوهم: د ژوندانه د سمون د پاره هراړخیزقوانین سته چي هر انسان د خپل مغز او ذهنی افادې په واسطه کولای سی تشریح ولری.
د دې خبري ویل ځکه موږ ته ضروری وو چي په راتلونکي بحثونو کی به دا ثابته سي څنګه سوال او څنګه جواب. موږ د مخه یولنډ بحث درلودی چي په ځینو مواردو کښي مسلمانان صرف ایمان په غیب سره لری چي یوه خبره همدلته داده:
اول: د انسان پیدا ایښت بیله پلاره او بیله موره.
دوهم: د انسان پیدا ایښت بیله موره.
دریم: د انسان پیدا ایښت بیله پلاره.

دادري خلقتونه رب العزت دخپلی خدايي دښکاره کولو او ثابت کيدو په غرض دخپلو نورو خلقتونو په لړ کي درولی دی.
اول يې بابا آدم عليه السلام چي نه مورلری نه پلار.
دوهم يې بي بي حوا (رض عنها) ده چي پلارلری يعني باباادم عليه السلام ولي مورنلري.
دريم حضرت عيسی عليه السلام دئ چي مورلري يعني بي بي مريم ولي پلارنلري. ويونکي دي دلته پوښتنه نه کوي چي دادري خلقته څنګه وسوه؟ ځکه موږمخکي دامنلی وه چي
بعضی سوالونه په مکمله توګه جواب نلري که څه ناڅه هم وو ايو بياهم قانع کونکئ دليل نسو پيداکولای نو ځکه وايو چي ايمان په غيب سره درلودل زموږ خاصه ده. که څه هم و وايو په قرآن عظيم الشان کي دهريوه دپاره ډيردلائيل وړاندي سويدي لکه د بابا آدم عليه السلام په باره کي، چي د مځکي د مخ وچه خاوره او بيا د هغي غونډيدل په ختو ا وښتل او بيا په پاخه توګه تبديليدل بيا وروسته د بابا ادم عليه السلام وجود دهغي ختي نه په الاهي امرسره، او بيا د بي بي حوا (رض عنها) پيداکيدل د بابا ادم عليه السلام څخه چي هغه بيده ووکله چي راکښې نستی د هغه د چپه پښتی څخه بي بي حوا پيداسوي وه او د حضرت عيسي عليه السلام پيداکيدل او د حضرت جبرائيل عليه السلام نزول و بي بي مريمی ته لکه چي په 16 سپاره کي د قرآن پاک دا قصه په تفصيل سره بيان سويده، خو بياهم وايي په سوال کي سوال پيدا کيږي صرف عقيده وي مسئلې دي د هرهغه چا د پاره چي د پروردګارعالم پر وحدانيت باندي بلا شک وشبه ايمان لري د ارتباط په خاطرچي پوه سو ښځه څنګه پيداسوه؟
ولي پيداسوه؟
او څومره حقوق لري؟ دامبارک آيت را اخلو.
هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا (ايت 189) الاعراف
ترجمه: همدغه رب العزت دئ چي تاسي يې خلق کړي ياست د يوه انسان څخه او ګرځولې يې ده(پيدا ايې کړه) د دغه انسان څخه ښځه په خاطرد دې چي د ده زړه آرام او تسکين سي.
انشاء الله د پورته سوالونو جواب په مکمله توګه سره پيداسو.
تفسير: که په غورسره دامبارک آيت ترخپلي څيړني لا ندي ونيسو دا به راته معلومه سي چي د بي بي حوا پيدا ايښت په هرقسم چي وو د حضرت بابا آدم عليه السلام په خواهش او د ده د آراموالي د پاره وسو. ځکه د حضرت آدم عليه السلام اوسيدل په يوازي توګه د ده خپل د پاره د قبول وړ نه وه ،انسان اجتماعي خصلت لري او يوازي والی يوازي دالله(ج) د پاره بس دی. بل داچي پروردګارعالم اکثره مخلوقات جوړه جوړه پيداکړيدي چي آينده په پرې بحث وکړو ځکه حضرت آدم عليه السلام هم د خپلی جوړې د پاره غوښتنه او دوعاګاني کولی. که څه هم آدم عليه السلام ښځه نه وه ليدلې او تصوريې د ښځي هم نه درلودئ خوپروردګارپخپل کامل علم سره پوهيدی چي د ښځی ضرورت لا زمي دی. ځکه د ژوندانه رونق هم بيله ښځي څخه سمون نه خوري او په اصل کي د کورونو د ترتيب او هم روښانه ساتلو د پاره يونه هيريدونکی جزدی، نوځکه يې دا نفيس او باقدرته انسان غوره کړ چي په هره زمانه او هروقت کښي ورته بې حده ضرورت ليدل کيږي. اوکه مبالغه ونکړو بايد وويل سي چي ژوند بيله ښځي څخه کامل نه بلکه نيمګړئ دئ او هغه هم په تياروکي. دا برتري د لمړي ځل د پاره پروردګارعالم و بي بي حوا ته ورکړه. اوس به څنګه سترګی پټي کړو او ياهم و وايو چي ښځه بې اهميته ده او ياهم په کورونو کي د زينت وسيله ده. هغه وخت چي زموږ پلار آدم عليه السلام نا آرام او بې کراره وو دامعني نه وه چي ګواکي هغه وږي او تږي وو او ياهم دکور د جنجال (صفايي) او ديګ پخولوله امله په تنګ راغلی وو او ياپې هم ټوله ورځ جاروب کاوه ، بلکه هدف دلته وو چي د خپل همجنس په نه درلودلو سره يې دکمبود احساس کاوه خبروکولو او جواب اخيستلو د پاره يې هم جنس نه درلودئ ځکه نو نا آرام ښکاره کيدئ په دې خاطر چي په

آینده کي خوشحال آرام اود ژوند په تیرولو کي سعادت ور په برخه وي اود نورو موجوداتو په څیر دی هم جوړه ولري و پروردګارعالم ته په زاري وو. پروردګارهم د ده د خپل وجود څخه د حضرت بي بي حوا رض عنها) پیدا ایښت وکړ دا په دې خاطر:

هرهغه څه چي په مشکل او زحمت سره لاس ته راځي هغه ډیر ګران او با ارزښته وي او هیڅوقت د هغه د ضائیع کیدو طرز نه منل کیږي خو بل عکس که په ډیره ارزانه او یاهم مفته توګه کم سوغات او یاهم د ژوند د ضروریاتو اسباب د بنده ولاس ته ور سیږي د هغه قیمت او قدرلږ وي. په همدې وجه پرور دګار عالم دده د خپل وجود څګه د ده هم جنس په داسي وخت کي پیدا کړه چي هم د ده انتهایي ضرورت وو اوهم د ده د بدن یوه ټوټه وه چي ضرور د ده د محبت سبب سوه اوداسي یوه تحفه وه چي هم د نسل د ډیروالي ، هم د خون شریکۍ او هم د ضرورت جز لاینفک وو . د پروردګارعالم مقبول ترین بنده سردار دو عالم حضرت محمد (ص) څخه د لورد پیدا ایښت په باره کي داسي ارشاد دی. ((په هغه کورکي څلویښت ورځي نوراوري چي هلته لور پیدا سي)) .

دوهم دلیل:

کله چي حضرت آدم علیه السلام دبي بي حوا (رض عنها) سره د جنت څخه و مځکي ته راکښته سو نو د نسل د ډیر والی په خاطر د رب العزت د خوا څخه دا قانون ورته وضع سو چي ورور دي خور په نکاح کړي لکه چي همداسي کیدل.

د حضرت آدم علیه السلام دوه زامن وه (قابیل اوهابیل) دي دواړو د خپلي خور پرسرلا نجه جوړه کړه په دې معني چي هریوه د دوي غوښتل دا خپله خور په نکاح کړي ځکه دا خور ډیره حسینه ، هوښیاره او چالاکه وه ، که څه هم دا انجلۍ خپل پلار (آدم علیه السلام) وهابیل ته په نکاح ورکړه خود دې انجلۍ هغه ورورچي ددې سره یوځای دمورپه رحم کي موجود وو او دوي دواړه په دوګانګي شکل سره پیدا سوي وه د قابیل پنوم یا دیده مخالفت وکړتردې اندازې چي خبره جګړې ته ودریده او قابیل هابیل و واژه که څه هم د دوی پلار و دوی ته د خیرات کولو پیشنهاد کړی وو چي د هریوه د خیرات د قبول کیدو په صورت کي دي هغه اقلیما نکاح کړي.

قصه به رالنډه کړو نتیجه اخلو :

دا منازعه د ضرورت په خاطر وه نه د مال او متاع په لحاظ. ځکه موږ پورته و ویل د ښځي موجودیت اود هغي ضرورت په جامعه کښي یوضروري اود نظره څخه نه لوېدونکۍ بحث دی په همدې خاطررب العزت پخپله د ښځي موجوددیت لازمي او ضروري عنصر ګڼلئ دی. ځکه نورو مخلوقاتو ددې ځای نسو نیولای. قابیل اوهابیل هم ددې مفکورې په درلودلو سره دا غوښتل چي خپل کور او ژوند ته لا رونق ورکړي اود هرانسان هم دا خواهش دی چي تر نورو برتره او سي.

دریم دلیل:

موږ ته دا ثابته ده چي ژوند بیله ښځي څخه نیمګړی دی په دې ترتیب دخپل ثبوت د لا ټینګولود پاره دموسي علیه السلام دمور بیان په لنډ ډول داسي بیانو وګ فرعون خوب ولیدی چي د بیت المقدس د طرفه څخه اور راسي اوپه مصر کښي دمصریانو کورونه سوځي خود بني اسرائیلو په کورونو کي نه ننوزی اوهغوئ سلامت پاته کیږي. امرصادرسو چي د وخت عالمان دي د خوب تعبیر وکړي. د زماني او وخت راهبانو په ګډه سره دا فیصله وکړه او فتوا ٔ صادره سوه ((په بني اسرائیلو کي یوماشوم پیدا کیږي ستا سلطنت او پادشاهي ختموي)) .

فرعون چي دا جواب واو ریدئ امر یې وکړ د هربني اسرائیل په کور کي چي هلک پیدا کیږي هغه و وژنی . تردې اندازې چي د بني اسرائیلو اویازره تنه ماشومان و وژل سول. د حضرت موسي علیه السلام په پیدا کیدو سره د هغه مور ډیر وارخطا سوه او نه پوهیده چي څه وکړي اودا هلک چیري پټ کړي ځکه د فرزند وژل هغه هم د مورپه مخ کي د صبراو تحمل

 څخه لیري کاردئ.
پروردګارعالم د تجویزپیش کولو په خاطرد دې هلک مورته داسي فرمايي.

رِذْ ۀَوْحَيْنَا رِلَى ۀُمِّكَ مَا يُوحَى(38)ۀَنْ اقْذِفِيهِ فِي التَّابُوتِ فَاقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَۀْخُذْهُ عَدُوٌّ لِي وَعَدُوٌّ لَهُ وَۀَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَى عَيْنِي (طه ایت38 _ 39)

ترجمه: هغه زمان چي وحي وکړه مور پر وحي کولو سره واچوه (دغه هلک) په صندق کي اوبيا وغورځوه دا صندق په درياب کي پس ودي غورځوي دا صندق درياب په يوه څنډه کي چي ونيسي دی (پيدا کړي) دښمن زما او دښمن دده واچوله ما خپله مينه په تا باندي چي تربيت وسي ستا زما ترنظرلا ندي.

تفسير: هلته د فرعون په کورکي هلک نه ووکله چي نو مورې صندق د اوبو په منځ کي د فرعون وکورته داخل سو نود فرعون ښځي امر وکړچي صندق د اوبو څخه را وباسی. د هلک په ليدلو سره ډيره خوشحاله سوه ځکه پروردګارعالم د دې په زړه کي د موسي عليه السلام مينه او محبت دومره ډير ور پيدا کړ چي هغه يې پخپل اسرارسره د زوي په نوم وبللی. فرعون اسرارکاوه چي دا هلک زموږ دښمن دئ اودده وزيرانو هم دا خبره تائيدوله خو د فرعون ښځي هغه ټوله پرله پسي رد کول. تردې اندازې چي يوه ورځ موسي عليه السلام د فرعون په بغل کي د هغه ږيره کش کړه فرعون په غضب شو او وي ويل دا هم هغه دبني اسرائيلو هلک دئ. ولي رضاعي مورېې وويل نه دا ماشوم دئ. په ښه اوبد کله پوهيږي ،امتحان يې کړه.

روايت دئ چي وايې د فرعون ښځي امر وکړ يوه د اورسکروټه اويوه ټوټه سره زردي را وړل سي اوددې هلک په مخ کي دي پراته وي چي فرعون پخپله ددې حرکت اندازه وکړي. هلک کوم يوه ته لاس اچوي. وايي موسي درب العزت په لارښوونه واورته لاس واچوئ اوهغه يې وخپلي خولې ته يو وړئ چي ژبه مبارکه يې په وسوځيدل ځکه خود فرعون ښځي ښه دليل پيدا کړ او اسرارېې په دې کاوه دا معصوم بې ګناه دی. رب العزت ددې په زړه کي د ميني او محبت ګلان غوړولي وه اوغوښتل يې ددې په واسط موسي لوي سي.

نتيجه: که چيري د دې دوو ښځو(دموسي د موراود فرعون ښځي) موجوديت نه وای نو حضرت موسي به څنګه او چيرته لوئيدی؟ (الله پاک په هرڅه باندي قادر دئ خو)
د صندق تدبير اود هغه وړل د فرعون کورته او هلته لوئيدل د موسي د رب العزت رضاﹾ وه چي ددې دوو ښځو په واسطه ترسره سول.

څلورم دليل:

موږ په دې ډير غټ اوطولاني بحث کي فقط هغه خبري چي زموږ غرض وو را واخيستې د دې لپاره چي خپل دليل قوي کړاي سو. ويونکي دي خپل سوالونه په نورو کتابونو کي حل کړي. صرف د قرآن عظيم الشان د16 سيپاري دمريم د سوره نه موږ لنډه افاده راخيستې هغه هم داده رب العزت فرماي

وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ رِذْ انْتَبَذَتْ مِنْ ۀَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا(16)فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَۀَرْسَلْنَا رِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا(17)قَالَتْ رِنِّي ۀَعُوذُ بِالرَّحْمَانِ مِنْكَ رِنْ كُنْتَ تَقِيًّا(18)قَالَ رِنَّمَا ۀَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِۀَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا(19)قَالَتْ ۀَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ ۀَكُ بَغِيًّا(20)قَالَ كَذَلِكِ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَيَّ هَيِّنٌ وَلِنَجْعَلَهُ آيَةً لِلنَّاسِ

وَرَحْمَةً مِنَّا وَكَانَ أَمْرًا مَقْضِيًّا(21) مريم
ترجمه: یادکړه په دغه کتاب کي قصه د مریمي کله چي لاړه د خپلي کورنۍ څخه هغه ځای ته چي په شرقي طرف د بیت المقدس کي وه نو یې پرده ونیول (د پاره د غسل د حیض) نو ولیږئ مونږ دې ته (پس له غسل او جاموا غوستلو نه) روح خپل (جبرائیل علیه السلام) پس شکل یې خپل جوړ کړ دیته د کامل ځوان پشان. کله چي بي بي مریمي دا ځوان ولیدی نو وې ویل:
زه پناه غواړم په رحمن سره له تانه که ته یې پرهیزګاره (زما څخه لیري ولاړ سه) جبرائیل علیه السلام وویل:
بیشکه همدغه خبره ده خو زه رالیږلئ یم رب ستا د پاره د دې چي و بخښم تاته (په امر د رب) یو هلک صالح او پاک.
مریمي و ویل: څنګه به پیدا سي ماته زوی حال دا چي نه دئ رسیدلئ ماته هیڅ بشر (نکاح مي نه ده تړلي) او نه هم زه بدکاره وم هیڅ چیري.
و ویل جبرائیل علیه السلام: همداسي ده لکه ته چي وایې خو رب العالمین فرمایي چي دا کار پما باندي ډیر آسانه دئ الایه لنډه دا چي حامله سوه او بیا حضرت عیسي علیه السلام تولد سو بیله پلاره څخه. زمونږ مقصد اصلاً په بي بي مریمي باندي دئ مریم په معني کنبي خدمتګارته ویل کیږي په دې معني د بي بي مریمي مورد ځانه سره دا عهد کړي وو کم هغه اولاد چي د دې څخه و دنیاته راځي هغه به د بیت المقدس د خدمت د پاره وقف کوي. ځکه نو د بي بي مریمي ژوند د بیت المقدس د پاره چي خدمت وکړي وقف سوئ وو. په هرصورت کي چي وو بي بي مریمه ډیره پاکه ـ صالحه او پرهیزګاره انجلۍ وه. د دې دعفت او پاکۍ په باره کي پروردګارعالم 23 ځایه په قرآن عظیم الشان کي صفت کړیدی. او حضرت عیسي علیه السلام په زانګو کي د خپلي مورد پاکۍ اود رب العزت د وحدانیت سبق خلګوته کاوه.
نتیجه: پروردګارعالم خپل بندګان نه هیروي اونه یې هم دلهو لعب د پاره پیدا کړیدي. هغه څوک چي د رب العزت عبادت کوي الله پاک هم هغه د حکمت او درجې خاوند ګرځوي. د دې خبري په تائید سره مونږ ویلاي سو. پروردګارعالم وښځي ته هم لویه درجه ورکړیده. تراوسه چي مونږ د ښځي په باره کي معلومات وړاندي کړیدي هغه ټول قرآني ارشادات او الاهي کلام وو چي یوه هم همدغه د بي بي مریمي قصه وه. که په دقیقه توګه سره ورته وګورو دومره لوی عظمت او دبدبه د بي بي مریمي ساده خبره نه ده.
پنځم دلیل:
که چیري خبره په عقل او منطق باندي ولاړه وي اونارینه خپل ځان ته دا حق ورکوي چي د بل انسان حق تر پښو لاندي کړي هغه نادان او سرپیچونکي وګڼل نو راسي د دې واقعې څخه چي قرآن د هغه نه روایت لري ځانو نه باخبر کړو او تصدیق کړو دا خبره چي د علم دروازه د هر انسان په مخ باندي خلاصه ده د حضرت سلیمان علیه السلام نوم ټولو مسلمانانو اوریدلی دی. خود ده په څنګ کي د بي بي بلقیس نوم هم باید د یاده څخه ونه باسو. قصه داسي ده حضرت سلیمان علیه السلام د بیت الله شریفي د زیارت څخه وروسته د یمن وخواته په سفر آغاز وکړ. تر څه منزل وروسته یې اراده وکړه په هغسي ځای کي چي ډیره شین ګیاه وه لږ څه دمه وکړي. هُد هُد چي مونږ ورته ملاچرګک وایو د موقع څخه استفاده وکړه هوا ته والووت او د باغونو ننداره یې کوله چي د بل مرغه سره یوځای سو او هغه ورته د بي بي بلقیسي شان او شوکت و ښووئ چي د دې ملک پادشاهي یې ترخپلي اداري لاندي راوستي وه. حضرت سلیمان علیه السلام د هُدهُد په غیب کیدلو سره په قهر سو. اراده یې وکړه چي هُدهُد ووژني هغه ورته د عجائیبي قص بیان داسي وکړ:
د دې ملک پادشاهي دیوې ښځي په واک کي ده. اودا هغه خلګ دي چي ولمرته سجده کوي. ستا د قدرت او امر لاندي نه دي.
حضرت سلیمان د معلومولو د پاره یو خط داسي ولیکی.

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِاسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَانِ الرَّحِيمِ(30) أَلَّا تَعْلُوا عَلَيَّ وَأْتُونِي مُسْلِمِينَ(31) الایه (النمل)

ترجمه: بیشکه دغه(لیک) د سلیمان د خوا څخه راغلی دئ او بیشکه (مضمون د دې لیک دادئ چي شروع په نامه د الله چي خورا ډیر مهربانه او ډیر رحم والادئ. لویي او کبرمه کوي تاسي پرما اوراسئ ماته مسلمانان او غاړه ایښودونکي.

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي أَمْرِي مَا كُنتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى تَشْهَدُونِي(32) قَالُوا نَحْنُ أُوْلُوا قُوَّةٍ وَأُولُوا بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكِ فَانظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ(33) قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ(34) وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِم بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرَةٌ بِمَ يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ(35) الایه النمل

کم وخت چي داخط بلقیس ته ورسیدئ هغي د خپلو وزیرانو سره په تخت باندي ناسته وه وې ویل:

ترجمه: وویل بلقیسي اې اشرافو مشهوره راکړئ تاسي ماته په دغه کار زما کښي ، نه یم زه فیصله کوونکي د کوم کارترهغي پوري چي حاضرسئ تاسي ماته (مشهوره راکړي). و ویل دغو اشرافو چي موږ خاوندان د قووت او زور یو او خاوندان د جنګ سخت امر او حکم تاته دئ پس وګوره ته چي د څه شي حکم کوي ته (پرموږ باندي چي وي منو) وویل بلقیسي بیشکه پادشاهان هرکله چي ننوزي په کوم کلي (ښار) کي خرابوي دوی هغه ښار اوګرځوي دغه (پادشاهان) عزیزان (مشران) داهل دهغه ذلیلان او همداسي دوی کوي. بیشکه زه لیږونکي یم دوی ته سره له هدیه (سوغات) پس بیازه کتونکي یم چي په څه حال بیرته راځي دغه لیږل سوي.

همدارنګه د ژوندانه جریاناتو په سریع ډول کارونه د حضرت سلیمان علیه السلام په نفع تمام کړه او بي بي بلقیس مسلمانه سوه بلاخره د همدې سلیمان علیه السلام په عقد کي راغله.

نتیجه: وګورئ دې لوی او سنجیده تدبیرته چي خپل قوم او خپل ملک یې د جنګ او ویرانۍ څخه وساتۍ که څه هم د دې وزیرانو د جنګلاره خوښه کړیوه چي هغه هم ټوله جنګیالي نارینه وه. په څومره ځیرکۍ سره یې اول ورته د تحفه پیشکش وکړ بیا د دوهم ځل د پاره یې د خپل تګ تدبیر ونیوی.

موږ وینو او لیدلي مودي په جهان کي څومره قووتونه کم چي د نارینه وو په اختیارکي راغلي دي د ویرانۍ سبب ګرځیدلي دي مګرد الاهي مرسلانو نه بغیرچي د هغوي ټوله مرام د ملک او خلقو آرامتیاوه. د دې قصي څخه دا نتیجه ده چي د علم ډیروالی اولږوالی په نراو ښځه پوري اړه نلري خوفیزیکي حالتونه بیله مسئله ده.

شپږم دلیل:

هغه وخت چي رسول اکرم (ص) د حراد غره په یوه غارکي په عبادت باندي اخته وو د الله پاک (ج) له خوا وبندګانو ته په خدمت کولو باندي مأمورسو اودایي ورته وښودل

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ(1) خَلَقَ الْإِنسَانَ مِنْ عَلَقٍ(2) اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ(3) الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ(4) عَلَّمَ الْإِنسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ(5) العلق ترجمه:شروع وکړه په نامه د پروردګارخپل هغه ذات چي کائنات یې خلق کړیدي. اوخلق کړي یې دی انسان د د ترلي سوي ویني څخه.و وایه دا چي رب ستا لوی کریم دی هغه ذات دی چي ښوونه یې کړیده په قلم سره اوښوونه یې کړیده وانسان ته د هغه څه چي مخ کي نه پوهیدی. کله چي کورته راغی او خپله قصه یې وبي بي خدیجي ته وکړه د پروردګارعالم د مهربانۍ او رحمت له امله په هغه ساعت بي بي په محمد(ص) باندي

ایمان راوړي او د مسلماني ښځي په نوم مشهوره سوه. دا اولنۍ انسان او ښځه وه چي په پیغمبر باندي ایمان راوړئ او هغه یې تصدیق کړ او قبوله یې کړه محمد پیغمبرد آخر زمان دی. ترخپل هر څه تیره سوه. خپل مور، خور، پلار، قوم، قریه او ټول دوستان یې ترشاه کړل خود حق ویلو څخه یې انکارو نه کړ. که څه هم دا پخوا تجار پیشه ښځه وه د مالداري کورنۍ څخه وه د ژوندانه په هر څه باندي پوهیدل، د هغه وخت د سیاست، ګټي او تاوان سره ښه بلده وه بیا یې هم دا ټوله د ترازو په یوه تله کښېښي وا چول او د رب العزت په هدایت سره یې د آخرالزمان حضرت محمد (ص) محبت او صداقت په بله پله د ترازو کي وا چاوه مشاهده یې کړل په زرګونو جایداد، خپلولي او تجاري سامان په تله د ترازو کي وا چوم بیا هم سپک دي. ځکه یې د خوب تعبیر معني سو. کلک عزم او پخه اراده د دي باعث سوه چي ځان دا سلام په لمړني لیکو کي حساب کړي خپل نوم په لمړي قطارکي ثبت او جها نیانو ته دا وښیي چي ښځه هم د پوره واک، اختیار او عقل درلو دونکي ده. د نراوښځي ترمنځ د عقل او ایمانداری په منځ کي هم توپیر نسته خو په بیولوژیکي ساختمان کي چي کومي نیمګړتیاوي لیدلي کیږي هغه د خدای (ج) کاردی نه د عقل کموالی. په همدې منظور که چیري بي بي خدیجې (رض عنها) د رسول کریم (ص) پیغمبري نه وای منلي آیا دا کور او کهول د پیغمبر به څه رنګه وو؟ په داسي حال کي چي حضرت محمد (ص) د پاره د کورنه د باندي هم ځای کافرانو نه وو پرې ایښي او خدای نا خواسته په کورکي هم بي بي ورسره شخړي کولای دا ژوند به څنګه تیریدلای؟. موږ په دې باره کي ډیر ښه ضرب المثل لرو.
((د بهر غم به په کورکي حل کړو خو د کور غم به چیرته یوسو))
که دې خبري ته په کلکه موږ متوجه سو حتماً نتیجه اخلو ښځه هم ذهن لري او که د تعلیم او تربیې څخه لیري و ساتل سي د کور څه چي د جامعي خرابي هم منځ ته راتللای سي. د بي بي خدیجې (رض) حال او احوال که په دقیقه توګه ترمطالعه لاندي و نیول سي حتماً دا ثابته کیږي چي ښځي ته باید په سپکه سترګه و نه کتل سي او نه هم باید په څلورو دیوالونو کي محدوده سي. د ښځي حقوق د تعلیم او تربیې په لاره کي د نارینه سره بل الکل مساوي دی. نن ورځ چي د جهان علمي نظریات ورځ په ورځ مخ په لوړه ځي د ښځي د پوهي ضرورت هم لازمي عنصر ګڼل کیږي دا چي څه رنګه؟ په کوم حالت؟ او چیري باید د ښځو د پاره مدرسي جوړي سي؟ څنګه باید درس ووایي؟ کوم شرائط باید ورته مساعد سي دا هغه خبري دي چي د وخت حاکمان باید پرې خبري وکړي او غور وکړي. ځکه د تعلیم او تربیې د پاره سهولیات د حکومت او واکمن له خوا باید سرته و رسیږي نه د یوه محکوم او بې تد بیره اشخاصو له خوا. ځکه د علم او معرفت چشمې کیدای سي په خاورو او ختو کي لاهو سي. موږ د دې بحث لمړنۍ برخه په همدې څو کلمو کښېښي لنډولای سو د ډیري سرګردانۍ او یا هم د خبرو اوریدلو څخه په لنډو الفاظو کي مهم ټکي تشریح کوو.

لنډیز
اول: د بي بي حوا (رض عنها) موجودیت او پیدا کیده د رب العزت په واسطه د حضرت آدم علیه السلام په درخواست سره دا معني لري بیله ښځي د انسان ژوند مکمل نه دی.
اول خو بیله ښځي څخه د بشرد نسل ډیریدل امکان نلري (که چیري پروردګار عالم و نه غواړي).
دوهم دا چي د افهام او تفهیم لاره بل کل بندیږي.
دریم انسان خپل ژوند په خوشحالۍ سره نسي انجام ته رسولای.
او آخره جمله خولا داده چي انکارنسو ترې کولای، هغه مخلوق چي رب العزت پخپله خدایي سره خلق کړي او هغه د نارینه د پاره بهتروګرځوي آیا دا د کفر او ناشکرۍ ځای نه دئ چي انسان هغه د نظره څخه لیري وګرځوي او یا هم هغې ته په سپکه سترګه وګوري؟

دوهم: دقابیل اوهابیل جنګ او نزاع د خپلې خور د نکاح کولو په خاطر آیا د ښځې د موجودیت په لحاظ اود ضرورت د رفع کولو په منظورنه وو ، که چیرې ښځه د نظره لویدلې اوبې اهمیته انسان په توګه ولیدل سې نو د قابیل او هابیل جنګ په څه وو؟

دریم:د حضرت موسي علیه السلام د پیدا ایښت او د هغه دژوندي ساتلو باعث اوکارمند د مځکې پرمخ د ده مور نه وه ؟که چیرې د رب العزت نظرد ښځې څخه لیرې وای اول به یې نه پیداکول او دوهم به یې هغې ته تد بیرونه نه ښوول اود ځمکې پرمخ به یې دیوه باقدرته انسان په حیث نه معرفي کول. په همدې تائید باید و وایوهمدا ښځه وه چې په تدبیر الاهي سره یې موسي علیه السلام ته نجات ورکړ او بیا یې دخپل دښمن په کور کښې د دښمن ښځې پخپل تدبیر او اسرارسره وروزۍ. اوس نو موږ دلته د دې دوو ښځو اهمیت او موجودیت څنګه د نظره وباسو اوکه یې په ساده نظر سره وګورو آیا د پرور د ګار عالم د بندګانو سپکاوی نه دئ ؟

څلورم: د حضرت عیسي علیه السلام د مور بي بي مریمې پیدا ایښت د هغې روزنه او بیا هغې ته دومره لوی مقام ورکول چې پروردګارعالم په قرآن عظیم الشان کې د هغې صفت تشریح کړی د نظره څخه ایستلای سو ؟بیا هم که پرور دګار عالم خپله مهربانی د بي بي مریمې څخه کمه کړې وای نو حضرت عیسي علیه السلام به څنګه پیدا کیدې. که څه هم د هرکُن فَیَکُنُ سره هرهغه څه چې د پروردګار اراده وي سرته رسیږي خو تدبیر یې د پروردګار سره مخ کې سوی وي موږ دلته د مځکې پرمخ د یوه انسان د موجودیت اودهغه د احترام

په باره کې بحث کوونه د خالق لعالمین په خدایي کې د بي بي مریمې نقش اود هغې احترام په وړکتوب کې حضرت عیسي علیه السلام پخپله ژبه بیان کاوه. آیا موږ ته پکارده چې د خالق العلمین په مخلو قاتو باندې د پرمختګ ، ترقۍ او تعلیمي زده کړو د لیارو چارو په برابرولو کښې سترګې پټې کړو ؟

پنځم: د حضرت سلیمان علیه السلام د پاخه تدبیر په مقابل کې د بي بي بلقیسې جواب ستاسې په نظر یو ساده کارښکاري ؟داسې نه ده موږ و ویل ټولو تکړه پهلوانانو او وزیرانو ورته و ویل چې موږ څو د هغه سره جنګ کوو ولې د دې د عقل فراست باعث سو چې خپل ملک اوقوم د بدبختۍ څخه وساتي ځکه جنګ هیڅکله آبادي منځ ته نه راوړي اونه هم په جنګ کې حلوا تقسیم کیږي. نه دا چې خپل ملک یې وساته بلکه د خپل ملک په وسعت کې یې هم ځلانده رول ولوباوه. په هغه جنګ کې چې باخت حتمي وي د برئ د پاره لاره د هرانسان په ذهن کې نقش نسي لوبولای.

شپږم: د حضرت محمد (ص) تربعثت مخکې تجارت ، صنعت او سیاسي مسائیل په ډیره چټکۍ سره مخ ته تلل اوخلګ په پوره پوهۍ او دا نایې سمبال وه. حضرت بي بي خدیجه چې د یوه شته من اوبډایې کورنۍ څخه پخپل عقل اوکمال رسیدلې ښځه وه دخپل عقل او منطق په درلودلو سره یې حضرت محمد د خپل تجارت نماینده وټاکه که څه هم دی په دې وخت کې په پیغمبرۍ نه وومبعوث سوی ولې د امین په نوم سره مشهور وو او بیا یې د زمان په تیریدلو سره د خپل محرم په حیث انتخاب کړ او وروسته یې بیا د آخر زمان پیغمبر په حیث قبول کړ. که چیرې په هغې کې عقل ، بینایي او فراست نه وای دا آینده د پاره خپله دنیا او دولت غورځول بیا میړه کول او بیا دهغه سره ټول زحمتونه ګالل او پرهغه ایمان راوړل د یوه عادي انسان په حقله مثبت ثابت کیدای سي ؟واضح خبره ده چې نه. دا ډول تدبیرونه د یوه سالم او هوښیار انسان په واسطه طرح کیدای سي ، هر څوک په هر زمان کښې د داسې تدبیرونو پوره لیاقت نلري ځکه موږ پروفیسوران ، عالمان او ډیردانشمندان لیدلې دي او وینو یې چې د عقل دکموالي له امله درست او ثابت پلانونه نلري بلکه د یوه ماشوم په ډول عمل اجرا ٔکوي.

په هرصورت د حضرت بي بي خدیجې (رض عنها) علمیت او باتدبیره حرکات ددې خبرې تائید دې چې ښځه او نر دمکمل عقل خاوندان دي که چیرې د خپل عقل څخه کار واخلي دنیا ګل اوګلزار کیدای سي بیله دې څګخه د ژوند هره لحظه لکه

په جهنم کي تيريداى سي او په ورځ د آخرت کي به شرمساره او سي موږ ته دا پکارده چي اول خپل ځان و پيژنو ځود پروردګار عالم مخلوقاتو ته په سپکه سترګه و نه ګورو بلکه د هربنده حق او حقوق د قرآن عظيم الشان د ارشاداتو سره هرچاته و بخښل سي خصوصاً زموږ عالمه طبقه بايد د قرآن د احکامو په اورولو سره خپله دنده ترسره کړي نه دا چي د خپل نفسي خواهشاتو په پوره او سرته رسولو کښي هاند وکړي. د رب العزت خوشحالي او رضايت دهغه دمخلوقاتو دپاره خدمت کول دي نه دا چي په اين وآن سره د هغو په سپکاوي کي خپله مفکوره په نورو باندي ترزيق کړو ، په هرهغه ځه چي نه پوهيږو بايد چپ اوسو اوکه چيري پوهيږو بايد په مکمله توګه دحق دويلو څخه انکارونه کړو دا به زموږ د دنيااو آخرت په ګټه وي اوکه نه نو همداسي ژوند هغه ژوند دي چي...

((دوهمه برخه))

د ښځي اشتراک د ژوندانه په ليارو چاروکي:
په تير بحث کي دا ثابته سوه ښځه هم د يوه مکمل انسان په توګه لکه نارينه چي خپل ځانته د تبارز حق ورکوي دا هم کولاى سي عين لقب خپل ځانته غوره کړي په هغه صورت کښي چي د پروردګارعالم د ارشاداتوسره سم عمل او رفتار وکړي ځکه د رب العزت د خواڅګخه داسي ارشادات نسته چي ښځه دکار کولوکولو څګخه منع کړي. کوم ارشادات چي د پرور دګارعالم له خواد جامعي د نظم او انضباط په غرض باندي وضع سوي دي هغه په دې خاطر چي د محيط او ژوندانه چوکاټ په نه خرابولو کي بايد نراو ښځه په ګډه کاروکړي نه دا چي دګناه پيټې د يوه انسان له خوا په بل انسان باندي ولويږي دجامعي د پاک ساتلو په غرض علماٴ اودانشمندانو ته ضرورت احساس کيږي دا طبقه که نروي اوکه ښځه خپل نقش په ډيره ښه توګه اجراٴ کولاى سي. په هغه صورت کي چي عالمه طبقه نه وي د صالح عمل مرتکبين هيڅکله نه ډيريږي په نتيجه کي د جامعي خرابوالي حتمي دئ. داچي رب العالمين مهربانه او ترورېدونو هم را نژدې دئ د جامعې پرمختګ او تعالي کيدل په علم سره مربوط بولي اود بي سوادى سخت مخالف دئ.
موږ ددي خپلي جملي د ثبوت دپاره ويلاى سو د متعددو پيغمبرانو انتخابول اوهغه په مځکه کي دهدايت او بشارت او هم د اخلاقو د فاسد کيدو څګخه د بندګانو د مخ نيوي په غرض له يوې خوا اوهغوئ په الاهي کتابونو سره پوهول د بل طرفه څخه دا خبره د شک او ترديد د لاري څګخه را باسي اود تحقق کرسۍ ته د رسيدو د پاره د قرآن عظيم الشان څخه دامبارک آيت را اخلو.

ادْعُ إِلِى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ (125) النحل

ترجمه: بلنه کوه خلقو ته د پروردګار واحکامو ته په محکمه خبرو سره او وعظ کوه په نيکو خبرو سره اومناقشه کوه د دوى سره (کفاروسره) په هغه صورت کي چي هغه احسن وي (جنګ اوجدال پکښې نه وي).
ددي آيت مبارک اصلي مقصد دادئ چي ټول مسلمانان بايد په علم او پوهي سره خپل ځان سمبال کړي ځکه د ناپوهۍ اوبي علمۍ نتيجه خرابي ده او رب العزت خپل بندګان د خرابۍ څخه ژغوري. که څه هم د قرآني ارشاداتو په رڼا کي رب العزت د بندګانو د پاره مشکلات حل اود سعادت هراړخيزه رهنمودونه تحرير او د رسول اکرم(ص) په واسطه يې بيان او واضح کړيدي خوبياهم د انسانانو قاصر کيدل اوغلط فهمي ده چي د پخوانيو اديانو په بيا ژوندي کيدلو کي څه ناڅه رول لوبوي. موږ د دې خبرې د تائيد د پاره څو مثالونه لرو.
اول:انسان خپل دين بد لولاي سي خو خپل عادت تر پيړيو پيړيو پوري نسي هيرولاى. داځکه چي انسان اجتماعي ژوند ديته اړباسي چي ځان داجتماع سره څه ناڅه مناسب کړي. مثلاً: که موږ اروپايي ټولني ته يا امريکاته ولاړسو هلته به و

وينو چي مسلمانان موجود دي خپل طاعت اوعبادت کوي خود اسلامي شريعت لا ندي ستر عورت نلري. بل عکس که افغانستان ته راسو و به ګورو چي دلته هم مسلمانان دي خپل طاعت او عبادت کوي ولي اکثره زنانه په مکمله توګه سترعورت لري. موږ دلته اکثريت ياد کړيدي نه اقليت. په دې دواړو حالا تو کي موږ دکفر يا کمي بلې مترادفي کلمې اطلا ق نسو کولای ځکه د محيط شرايط په انسان باندي تاثير لري.

دوهم: په بعضي خلقو کښي د پخواني کفري اديانو بعضی فورمولونه ثبت دي مثلاً: د شپې د پاکۍ د پاره جاروب مه کوۍ، خپل دسترخوان د شپې مه ټکوۍ، د لاسونو او پښو نوکان مو يوځای مه اخلۍ اونور... داسي مثالونه ډيرليدل کيږي حال دا چي رب العزت دپاکۍ د پاره متعدد ارشادات لري لکه په دې مبارک آيتونو کي:

وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ(108)التوبه

وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ(4) المدثر

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا(9) الشمس

همدغه راز هغه وخت چي د عربو قوم او چاپيريال خپلي لوڼي ژوندۍ ښخولی او يا يې هم دهغو د پيدا ښت په باره کي بد فالي، اوبد شګومۍ ليدلې رب العزت دخپل الاهي رحمت په نزول سره همدا ننۍ قرآن کريم لازم اود بشرد پاره ګټور و باله او ټولو خلګو ته يې علم ور زده کړ او خلګ يې په دې پوه کړه مخلوقات د پروردګار په هر شکل او صورت چي وي ديوه قدراو قيمت لياقت لري نبايد د خپل زوراو قدرت څخه بده استفاده وسي.

د قرآن عظيم الشان نزول اودهغه تشريح و يوه شخص ته ضرورت درلود، دا لوی او سنګين بار پاک پروردګار د حضرت محمد (ص) په غاړه وا چاوه دا په داسي حالت کښي چي د حراْ دغره په يوه غار کي د خپل خدای په عبادت لګيا وو ديوې فرشتې په واسطه چي عبارت د جبرائيل عليه السلام څخه وو د حق د ويلو په لياره وګمارل سو. په دې خاطر چي محمد (ص) ناخوان (امي) وو د پروردګارعالم له خوا څخه دعلم په زده کولو ماْمورسو ځکه د حق ويل په بې علمۍ او بيسوادۍ سره نه ترسره کيږي بايد انسان د پوره عقل اوتعقل خاوند وي څو وکولاي سي دالله پاک کلام وخلقوته تشريح او ورسوي. قرآن عظيم الشان هم په همدې خاطرچي خلګ پوه سي اودالاهي علم څخه ټوله ګټه واخلي په 23 کلونو کي په تدريج او ټوټه ټوټه آياتونو سره ومځکي ته نازل سو او د اُمي محمد څخه يې د علم مخزن جوړکړ. دا هم زموږ د پاره د عبرت درس دئ چي د خپل توان او قدرت په اندازه د قرآن عظيم الشان د ارشاداتو څخه ګټه وا خلو اوهغه د خپل ژوند سرمشق وګرځوو. که چيري و وايو چي انړيو ، يابيسواده يو قرآن مونه دئ ويلی نه مودئ ترجمه کړی اونه مودئ زده کړي ځان نسو خلاصولای ځکه د دنيا د معاملا تو، تجارت، دکانداري، معلمۍ، خريد اوفروش او بلاخره د آدم خان درخانۍ قصه زده کولای سو د بي بي سي راديو او ريدلای سو خو قرآن شريف نسو زده کولای ؟ يا يې نه سو اوريدلای ؟ يا يې نسو ترجمه کولای ؟ دا به زموږ په صداقت او ريښتين ولی باندي پوره او مطلق د بطلان خط راکاږي.

هغه لمړنی مبارک آيت چي پرحضرت محمد (ص) باندي نازل سو د همدغه ځای نه علم او پوهه پرموږ باندي هم فرض سوه دهغه برکت له مخي چي پروردګارعالم خپل خاص پيغمبر حضرت محمد (ص) ته دعلم اوپوهي لاري چاري دقرآن عظيم الشان په لاربښوونه ور زده کړې موږ دهغو څګه دګل پشان دانه دانه راټول اوخپلو ګرانو ويونکو ته يې داسي وړاندي کوو. دحضرت آدم عليه السلام منځ ته راتلل دمځکي پرمخ کم بې بنيادہ او بې اساسه کار نه وو، د پروردګار د حکمتونو څخه يو هم د انسان پيدا ښت په ډيرتدبير او مکمل صورت سره د يوه چلنج په شکل منځ ته راغلی دی. ددې خبري د تائيد د پاره د قرآن عظيم الشان دالبقره سوره ته مراجعه کوو ،وينو چي پرور دګارعالم د انسان د پيدا ښت نه

مخکي دملا ئکو سره دا موضوع څنګه مطرح کړېده.

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ(30) البقره

ترجمه: هغه زمان چي و ويل پروردګارستا ملا ئکو لره زه ګرځونکي يم (پيدا کونکي يم) په مځکه کي د يوه خليفه نو په جواب کي ملا ئکو ورته وويل آيا ګرځوې ته هغه څوک چي فساد به کوي او تويوي بهويني ، موږ چي يو تسبيح وايو تا لره حمد وايو تالره پاکي ده تالره اوموږ په پاکي يادونه کوو تالره ، و ويل پرور دګار زه پوهيږم په هغه څه چي تاسي نه پوهيږۍ.

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ(31) البقره

ترجمه: زده يې کړه وآدم عليه السلام ته نومونه د ټولوشيانو وروسته يې وړاندي کړل هغه نومونه په ملا ئکو باندي وې ويل خبرکړي تاسي ما په نومونو ددې شيانو که چيري يې تاسي رشتيني.

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ(32) البقره

ترجمه: وې ويل ملا ئکو پاکي دي وي تالره نسته موږ د پاره علم مګر هغه څه چي تارا ښودلي دي په تحقيق سره ته چي يې خاوند دعلم او حکمت يې. يو بل آيت د همدې سوري

قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ(33) البقره

ترجمه: وويل پروردګاراې آدمه خبرکړه دوی په نومونو د دې شيانو پس هرکله چي خبر يې کړل دوی په نو مونو د هغه شيانو نو و ويل پروردګار آيا ما تاسوته نه وو ويلي چي زه پوهيږم په غيب د آسمانونو او مځکي او پوهيږم په هغه څه چي ښکاره يې کوی تاسي او په هغه شي چي په پټه يې کوی.

د دې خبرو څخه داسي معلوميږي د ملا ئيکو خوښه نه وه چي انسان پيدا سي د عزازيل هم خوښه نه وه چي انسان پيدا سي که څه هم د هغه وخت د معتبرو بندګانو څخه وو. ولي الله پاک چي کمه اراده درلوده هغه يې انجام ته ورسول او حضرت آدم عليه السلام يې خلق کړ بيايې ملا ئکو ته و ويل چي ورسئ ورته سجده وکړئ ټولو ورته سجده وکړه مګرعزازيل (شيطان) د سجدې څخه انکار وکړ. رب العزت ورڅخه سوال وکړ. ولي دي سجده ونه کړه هغه وويل ((زه د اور پاک څګخه يم اوانسان دختي مرداري نه)) پروردګارعالم هغه د خپل رحمت څخه ليري کړ او د ابد د پاره يې د لعنت زنهار ور په غاړه کړ . دا ځکه چي د پروردګارعالم د امر څخه يې سرغړونه وکړه او انسان ته يې احترام ونه کړ بې خبره ددې څه چي پروردګارعالم وانسان ته کرامت او عالي شخصيت ورکړيدئ. په دوهمه مرحله کي چي رب العزت د تحفي په توګه بي بي حوا (رض عنها) آدم عليه السلام ته ورکړه اود آدم عليه السلام روح يې آرام کړ نويې دواړو ته و ويل په جنت کي و اوسيږئ مګرتاسي هوښيار واوسی. د دې معيني درختي څخه خوراک ونه کړي. که چيري مو خوراک وکړ نو تاسي به د ظالمانو د جملې څخه حساب کړم. د دوی دواړو خوراک د معيني درختي څخه د دې باعث سوه چي دواړه د جنت څخه ووزي. د همدې ځای نه اشتراکي ژوند جوړ سو.

نتيجه: که پورته بيان په غورسره مطالعه کړو نتيجه دا کيږي.

د پروردګارد اوامرو څخه سرغړونه د بندګانو د پاره دذلت او بد بختی وسيله پيدا کيږي او په تکرار سره کيدای سي د

خدای
د رحمت څخه ووزي ، که څه هم د الله پاک د خاصو بندګانو څخه وي لکه عزازیل (شیطان) چې د همیش د پاره وشړلی سو ولي آدم علیه السلام او بي بي حوا (رض عنها) د توبي او زاری نه وروسته وبخښل سول.
الله پاک پخپله حضرت آدم علیه السلام ته علم ورزده کړ او بیایې د مځکي د مخ د انسانانو رهنما وګرځاوه په دې معني ، ترنن پوري اود دي نه وروسته کم علمي او ساینسي اختراعات چي منځ ته راځي آدم علیه السلام د هغه رهنما دی. موږ چي ځان د الله پاک بندګان او د رسول الله (ص) امت بولو آیا دا د شرم ځای نه دی د الله پاک مخلوق د ژوندانه د لاري چارو څخه و باسو او د علم دروازې ورته په مخ و تړو. حال دا چي قرآن عظیم الشان د علم د زده کړې د پاره متعدد ارشادات لري اودا واضح کوي چي علم او عمل صالح دا یمان سره تړلی شرط دی. ځکه هیڅ ایمان بیله علمه او پوهي څخه وجود نلري. هرهغه څوک که نروي اویا ښځه چي د پروردګار اوامر نه مني په قرآن شریف کي ورته داسي اخطار ورکول کیږي.
وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّانِّينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ (الفتح سوره 6آیت)
ترجمه: پروردګارعالم پخپل عذاب او مشقت کي اچوي هرهغه څوک چي منافقان (نران) اومنافقاني (ښځي) وي همدارنګه مشرکان نارینه او مشرکاني ښځي په دې خاطرچي ګمان کوي په خدای پاک باندي ګمان دبد.
إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهُ اللَّهَ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا(10)
ترجمه: هغه کسان چي بیعت کوي د تا سره (یارسول الله) په تحقیق بیعت کوي د الله سره اود الله لاس د هغو د لاس د پاسه دی. هغه څوک چي ماتوي دا عهد په تحقیق سره ماتول کوي د خپل ځان د پاره ، او هغه کسان چي وفاکوي په خپل عهد باندي (وعده دمیثاق) ډیر ژردی چي وربه کړي پروردګارد دواړو جهانو اجر د نیکیو ډیرلوی.
دا هم زموږ د پاره دثبوت دلیل دئ چي نارینه او ښځي د ژوندانه په چاروکي د ښه والي او بد والي دنده په غاړه لري او دواړه یوشان د پروردګارعالم د رحمت اوقهر وړګرځیدلای سي دموسي علیه السلام مورته لارښوونه او تدبیرالله پاک ونه ښاوه او دا لارښوونه پخپله د موسي علیه السلام مورترسره نه کړه ،
آیادا د ژوند په چاروکي برخه اخیستل نه وه ؟
د فرعون ښځي پخپل مکرر تاکید سره دموسي علیه السلام ساتنه ونه کړه ؟
د بي بي مریمي د پاکۍ ثبوتوالي په ماشوم حضرت عیسي سره د ژوندانه تکالیف اود خلقو سره سوال او جواب د بي بي مریمي د روزمره کارونو څخه نه شمیرل کیږي ؟
د حضرت اسماعیل علیه السلام د مور یوازي پرې ښوول په یوه وچ ډاګ کي د حضرت ابراهیم علیه السلام په واسطه د حضرت شعیب علیه السلام د لوڼو چوپاني کول په دښت او صحراکي نعوذو بالله د دې پیغمبرانو بې غیرتي وه ؟
نه داسي نه ده .بلکه په هرکارکښي ددنیا د پروردګار رازونه پټ دي. حضرت ابراهیم علیه السلام چي د حضرت اسماعیل علیه السلام مور د الله پاک په فرمان سره په هغه وچه دښته کي یوازي پرې ښووله په دې خاطرچي هلته د اسماعیل علیه السلام د پښو په واسطه د اوبو چشمه (آب ضم ضم) پیدا سي رب العزت پخپل ذات کي د بنده په کموالي او سرټیټ کیدو کښي اراده نلري بلکه بندګان پخپل ازمایښت کي اچوي ګوري څوک د دې ازمایښت څخه کامیابه وزي. دلته د اسماعیل علیه السلام دمورتدبیر نه وو چي د اسماعیل په پیدا کیدو سره بې خپل درد او غم هیرکړ حضرت اسماعیل یې په خیمه کي یوازي پرې ښوو ی اود یوي لیونۍ پشان یې په اوبو پسې منډې وهلي. پروردګارعالم ترموراو پلارهم

مهربانه دی. د خپلو خاصو بندګانو په واسطه خپل خاص کارونه کوي. ځکه خو انسان په اشتراکي ژوندکي تربیه سویدئ او موږ اشتراکي ژوند ضروري او لازمي عنصر بولو ځکه بیله اشتراکي ژونده خیر او شر منځ ته نسي راتللای. د دې کارونو په ترسره کولو کي که چیري انسانان دعدل او انصاف څخه کار واخلي او یاهم رب العزت د خپل خالق په توګه و پیژني خیراو شر دواړه د هغه په قدرت کي وګوري او خپل ځان د یوه صالح او مسلم انسان مثال جوړ کړي نو رب العزت هم هغه ستايي اود هغه د پاره د نیکیو اجرونه ورکوي او هغه ته د متقي لقب ورکوي لکه:

یَاأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ(13) الحجرات

ترجمه: اې انسانانو تاسي مو پیدا کړي یاست د یوه نر او یوې ښځي څخه او ګرځولي مو یاست تاسي ډلي ډلي په دې خاطرچي یو د بله سره و پیژنئ (کم یو ستاسي نیک عمل کوي او ایمان راوړي) ځکه په حقیقت کښي د عزت خاوند ستاسي په نزد د الله هغه څوک دئ چي پرهیزګاره (متقي وي) په تحقیق سره الله پاک عالم دی او خبردی (په هرهغه څه چي بندګان يې کوي) یعني نه تورپه سپین او نه هم سپین په تورنه عربي په اعجمي او نه اعجمي په عربي بر تري لري بیله تقوي څخه او بله خو لا داده چي په ورځ کي د قیامت به هم دا خبره د تصدیق وړ وي لکه په دې دنیاکي چي په اصل او نصب سره څوک نه بخښل کیږي په ورځ کي د قیامت به هم داسي وي لکه:

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ(101) المؤمنون

ترجمه: هغه زمان چي د دوهم ځل د پاره په شپیلۍ کي پو کَلَ وسي او خلګ را پورته سي نو نه به وي د دوی په منځ کي اصل و نصب او نه به هم د دوی څخه په دې باره کي پوښتنه وسي. دا هم زموږ بل دلیل دئ چي یوازې د نر د پاره مشخص وینا او اساس نسته په مخکني آیت کي پروردګارعالم و فرمایل چي ما تاسي د یوه نر او یوې ښځي څخه پیدا کړي یاست دې خبري موږ ته دا را و ښوول چي د نارینه په څنګ کي ښځه ضروري ده بیله هغې نه تکثیر د اجتماع ممکن نه دی. یو بل ښه مثال لرو. بیا ځو دحضرت موسي علیه السلام دورته. هغه وخت چي موسي علیه السلام د مصرڅخه وتښتیدی اود مدین ښهرته ورسیدی نو وې لیدل د څاه په اوبو باندي ډیرخلګ راټول سوي دي اوبه راکاږي خو هغه خوا دوې جنکۍ مخکي د خپلي رمې سره لیري د حیا او شرم نه نژدې نه راځي او هلته انتظار دي چي دا خلګ تیت سي بیا به اوبه د څاه څخه را وکاږي او خپلو پسونو ته به يې ورکړي. موسي علیه السلام چي دا حالت ولیدی نو جذبه يې را پورته سوه او راغی هغه څاه ته تیګه يې لیري کړه اود دې دوو جنکیو پسونه یې اوبه کړه جنکیو چي دا حالت ولیدی ولاړې او خپل پلار ته يې دا قصه بیان کړه (یو سړی وو او زموږ سره يې داسي کمک وکړ) ددې جنکیو پلار حضرت شعیب علیه السلام وو هغه موسي را وغوښت او ... دالقصص سوره 20 سیپاره) زموږ هدف دلته دادئ د حضرت شعیب علیه السلام دوې انجوني هم لکه د نارینه پشان چوپاني کوي ، آیاد یوه پیغمبر په صفت نعوذو بالله د دومره عقل او فراست خاوند نه وو چي خپلي ځواني لوڼي د چوپانۍ څخه را وباسي او هغه په کورکي کښینوي داسي نه ده. آیازموږ دګران هیواد په جنوبي سیمو کي سپیڅلي افغانان ، کوچیان اودهیواد په نورو ولایاتو کي لکه هزارګان او نوراقوام چي د خپلو نارینه وو سره اوږه په اوږه په کښت اوکرونده کي کارکوي څه فکرکوی ؟

پکارده نارینه لکه دموسي علیه السلام دهري ښځي سره د ژوندانه په لارو چاروکي کمک وکړي نه دا چي هغه د کار او کسبه څخه وساتي او یاهم ورته په ژوندانه کښي په درنه سترګه

ونه ګوري. هرڅوک چي علم او پوهه لري باید و نوروته يې ورزده کړي اود خدای (ج) په لاره کي يې د خدمت مصدر و ګرځوي. ځکه په بي علمۍ سره هیڅ هم نه جوړیږي (نه د جامعي پرمختګ او نه هم د الله پاک پیژندنه په کامله توګه منځ ته

را تللای سي).
ددې خبرې د تا ئيد د پاره موږ په تکرار تکرار سره د حضرت جبرائيل عليه السلام ليږنه و حضرت محمد (ص) ته او يا هم د الله پاک خبرې را ساً د حضرت موسي عليه السلام سره ټوله په دې خاطروه چې پروردګارعالم د خپل استاذې په واسطه خپل ټول بندګان د علم او ادب څخه مالامال کړي او هغوي ته د پوهې زمينه مساعده کړي. وقت په وقت يې الاهي کتابونه د خپلو پيغمبرانو په واسطه د مځکې پرمخ د فسادونو د ليرې کولو په خاطر تشريح او توضيح کړيدي. ددې ارشاداتو مقصد د بيعلمۍ ليرې کول د اتحاد او اتفاق را وستل وو نه په دې معني چې تجملي شکل ولري او يا هم هغه د پيسو په مقابل کې و پلورې د انسانانو ترمنځ جګړې او بيځايه بحثونه ټول د بې علمۍ نتيجه ده. او يا که علم لري او عمل نه په کوي هغه حيوان ته پاته کيږي چې په قرآن عظيم الشان کې الله پاک د خره پنوم ياد کړيدي (د آيت مبارک ترجمه ده).

هرهغه څوک چې علم لري او عمل نه په کوي په شکل د هغه خره دي چې کتابونه پرې باروي. که څوک د علم په برکت برخورداره وي او د حقيقت څراغ يې ليدلی وي هيڅ کله جار او جنجال نه خلق کوي مګر هغه بې دانشه دانشمندان چې د طوطي او مينا پشان زده کړه لري. په همدې خاطر الله پاک و خپلو بندګانو ته دا لارښوونه کوي.
تاسي به د پروردګارعالم د ثبوت د پاره په بې علمۍ سره بحثونه او جګړې نه کوئ. يعني اول به علم زده کوئ بيا به د خلقو رهنمايي په غاړه اخلئ. دا نو دا معني نلري چې ګواکي دا کار د نارينه په غاړه اينښودل سوئ دئ بلکه د هر انسان که نروي او که ښځه د علم د بخش په لاره کې سهم اخيستلای سي په دې مبارک آيت کې وګورئ.

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ(97) النحل

ترجمه: هرهغه څوک چې عمل صالح ولري که نروي يا ښځه په شرط ددې چې مسلمان وي د هغو د پاره ژوند دی پاک او منزه . او دوی ته به پروردګارعالم ورکړي اجر د نيکو د هغه څه په خاطر چې دوی کړي وه. (په دنيا کې) په انتهايي معني کې بايد وويل سي عمل صالح د هر هغه کس په نصيب او برخه کښي وي چې علم او ايمان ولري. دا کار انسان و ديته اړ باسي چې د ژوندانه په چاروکې د عدل او انصاف څخه کار واخلي. که چيرې د علم برکت نه وي نو د عدل او انصاف په لاره پوهيدل څه امکان لري؟
که نروي او که ښځه چې د ايمان خاوند نه وي او يا هم په ژوندانه کې د خلقو سره د رب العزت د احکامو د ترسرته رسولو دنده په غاړه و نلري د صالح عمل درلودونکی نسي جوړيدلای.
د رب العزت بل ارشاد دي.

الْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ 26) النور

ترجمه: ناپاک (خبيث) نارينه د ناپاکو (خبيثو) ښځو د پاره ، پاکان خلګ د پاکو ښځو د پاره پاکې ښځې د پاکو خلګو د پاره.
دا زموږ د پاره بل دليل دی چې د ژوندانه په چاروکې د نر او ښځې اشتراک هم د تحسين او هم د غضب لياقت لري. ځکه په ژوند کې د نر او ښځې يوځای کيدل په هغه صورت کې امکان لري او يا هم اجتماعي ژوند هغه وخت ښه تيريږي چې دواړه (نر او ښځه) د يوه خاصيت او عادت درلودونکي وي بيله دينه د دې دواړو يوځای کيدل محال ښکاري د دې خبرې د تائيد د پاره موږ يو مکمل مبارک آيت د قرآن عظيم الشان څخه را اخلو هغه دا دی.

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ
وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ
وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ
أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا (35) الاحزاب

ترجمه: په تحقيق سره مسلم نارينه او مسلمي ښځي مؤمنين نارينه او مؤمني ښځي روژه نيونكي نارينه او روژه نيونكي ښځي اطاعت كونكي نارينه او اطاعت كونكي ښځي صادق نارينه او صادقي ښځي صبر كونكي نارينه او صبر كونكي ښځي عاجزي كونكي نارينه او عاجزي كونكي ښځي روژه نيونكي نارينه او روژه نيونكي ښځي حفاظت كونكي نارينه چي ساتونكي د خپل محرمو ځايونو وي او حفاظت كونكي ښځي چي ساتونكي د خپل محرمو ځايونو وي ذكر كونكي نارينه چي ډير د الله نوم يادوي او ذاكريني ښځي تيار كړيدي الله پاک ددوی د پاره مغفرت او اجر ډير لوی (جنت) . فكرنه كوم چي ترديې به بل داسي مكمل آيت د نراو ښځي د پاره موجود وي چي په صراحت سره يود بله بيل اود خپل عمل په درلودلو سره بيان سي. داخبره موږ د دې د پاره وكړه چي گويا ويونكي ته او سوال كونكي ته همدا يو مبارک آيت بس دی چي په تفصيل سره شرح سوي دی. اوس به څنګه د سوال ځاي پيدا سي چي نارينه خپل ځان معتبره او با ارزښته و بولي او ښځي ته په حقارت اويا هم سپک نظر وګوري. د رب العزت په دربار كي دواړه په يوه قطار كي دريدلي دي اود ژوندانه په چاروكي ددواړو اشتراک ضروري دی ، كه دواړه يا يو د دوی د ژوندانه په چاروكي اشتراک ونه كړي بيا به هيځكله ښه او بد منځ ته رانسي. خود عمل په اجراْ كي دواړه پخپل نامه سره يادېږي. اوس كه بيا هم ګناه په ښځه وا چول سي نو وګوری چي پروردګار عالم د ښځي نه مخكي سړي په دې امر كړيدي چي خپل فرجونه وساتی لكه:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ (30) النحل

ترجمه: اې محمده ووايه مؤمنانوته (نارينه وو ته) كښته وا چوی خپلي ستر ګي د نامحرم په ليدوكي او وساتی خپل فرجونه.

يعني خپلي ستر ګي كښته وا چوی او پردی ښځو ته مه ګوری ځكه د زنا اولنی حركت په بده سره كتل دي ونامحرمي ښځي ته. موږ ويل نارينه او ښځي دواړه دكاركولو حق لري نو كه چيري يود بله په بده سره وكتل سي نو حتماً د جامعې فاسد كيدل اود پروردګار عالم ناخوښي منځ ته راځي. د دې نقص د ليري كولو د پاره بايد نراو ښځه په دواړو اقدامات وكړي. ولي ترټولو دمخه ددولت اراكين بايد داسي زمينه مساعده كړي چي نراو ښځه هريو پخپلو حالتونو سره د كاركولو مسؤ ليتونه ولري نه د فيشن او سيل كولو دفترونه.

زما په عقيده د يوه مسلمان د پاره دا يو آيت مبارک بس دی ، خو موږ دلته د زړه د قرار د پاره ځو مره آياتونه ذكر كړل نور به هم ورته ذكر كړو ځو د ويونكي زړه تسلي سي چي زموږ دين ، زموږ لاره او زموږ كردار په حقه دی. هرهغه ځوک چي زموږ په دين كښي نخري جوړوي او يا هم بهتان وايي موږ په هروقت كښي كولای سو په ډيره ميړانه او كامل جواب سره د هغه ترديد وكړو اود انيمګړتيا دده د خپل ځان او فكر ثبات وګرځوو.

د ژوندانه د اشتراک او كارونو په اجراكولو كي د نراو ښځي ونډه موږ دلته په دې مبارک آيت كښي بيا هم ځرګندولای سو كه چيري نارينه او ښځي د بدو افعالو برخه وي نو الله پاک څه ښه فرمان لري

لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا (73) الاحزاب

ترجمه: پروردګار په عذاب کي اچوي منافقين نارينه او منافقي ښځي مشرک نارينه او مشرکي ښځي او توبه قبلوي الله پاک د مومنانو نارينه وو او مومنانو ښځو د غه رنګه پروردګار عالم بخښونکي او نهايت مهربانه دی.

همدغه راز د الاحزاب سوره څخه دا مبارک آيت

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا(36) الاحزاب

ترجمه: نه ښايي يوه مسلمان نارينه او يوې مسلماني ښځي ته هغه زمان چي امرو کړي الله پاک او رسول دده (حضرت محمد ص) په يوه کار باندي چي هغه خيروي ستاسي د پاره په هغه کار کي سرپيچي. هغه څوک چي سرپيچي وکړي دا الله او د رسول دده د او امرو څخه په تحقيق سره ګمراه سوي دي په ښکاره ګمراهۍ سره.

که نراو ښځه ايمان په خدای (ج) ونه لري او د پروردګار عالم مخلوق ته خدمت و نه کړي او صالح عمل ونه لري الله پاک ورته داسي فرمايي.

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَى إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا (دالسبا سورۍ 37 آيت)

ترجمه: نه مال ستاسي او نه هم اموال ستاسي کولای سي چي تاسي خدای ته نژدې کړي بلکه فقط ايمان په الله (ج) او عمل صالح سره کيدای سي درب العزت رضاء حاصله کړي.

دا مبارک آيت خاص د مسلمانانو د پاره نه دی ويل سوی بلکه د ټول عالم د پاره يو شان ارشاد دی. دا خبره مو بايد په ياد وي چي د ايمان راوړلو نه بغير د هيڅ کس صالح عمل (خيراتونه ، زکاتونه ، کمک کول او نور ښايسته اعمال) په ورځ د آخرت او پروردګار عالم په دربار کي د قبليدو قابليت نلري مګر هغه کسان چي ايمان په الله (ج) او رسول مقبول (ص) ولري. ځني خلګ دا ګمان کوي چي خپلولي د پيغمبرانو او اولياوو کولای سي ددوی د شفاعت زمينه برابره کړي. حال داچي دا خبره صحيح نه ده. که څوک په الله پاک او پيغمبر (ص) باندي عقيده او ايمان ونه لري که هر څومره دارايي او دولت د خدای په لاره کي مصرف کړي دا قرابت او متاع بخښنه به ورته هيڅ ګټه ونه رسوي. که څه هم په نصب د رسول اکرم (ص) باندي منسوب وي مور کوښښ وکړو د خپلو ويونکو د پاره هر هغه څه راغونډ کړو چي د هغو په واسطه وکړای سو د زړه تسلي حاصله کړي د هغه سوال د جواب په خاطر چي په ژوند کښي آيا يوازي نارينه د کار او علم د حاصلولو حق لري او که نراو ښځه دواړه.

د ايمان په درلودلو سره عمل صالح حتمي او ضروري کار دی ځکه د عمل صالح نه بغير ايمان هيڅ معني نلري بلکه دوقت ضائع کيدل دي که چيري دواړه سره يو ځای سي نو کيدای سي د رب العزت رضا او رغبت حاصل کړي دا هغه وخت تحقق مومي چي نراو ښځه دواړه د ژوندانه په چارو کي بوخت سي ، او که يو ددوی څخه ترک دنيا وي نو دا به محال وي چي د هغه څخه دي د نيکۍ اعمال ظاهر سي ، حتماً داسي اشخاص هغه کسان دي چي د جامعي په اوږو بار او يو دروند پيټی دی. داسي خلګ نه د خدای پسند او نه هم د مخلوق ، ځکه نه دوی علم حاصل کولای سي او نه هم د خدمت مصدر ګرځي. مزد هغه وخت خوندور ثابت کيږي چي انسان زحمت وکاږي0خپلي خولي توی کړي رېړ او مشقت ته خپله غاړه کښيږدي نو د خپل مزد قدر هم محسوس کولای سي. رب العزت هم په دې خاطر چي مسلمانان په دې نړۍ کي ډير تکاليف. لوږي تندي. او د مشقت ډکي شپې ورځي تيري کړي په آخرت کي ورته عوض ورکوي ځکه خو ددوی د اتمنان د پاره فرمايي:

وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ(35) الزخرف

ترجمه: داخرت دعزت ژوند په نزد د پروردګار دهغه چاد پاره دی چي په دې دنیا کي متقي او با ایمانه مسلمان وي.
نه د هغه کس د پاره چي مسلمان نه وي ولي پرهیز ګاره وي. د ژوندانه په چاروکښي داجراْ کولو په غرض د نارینه او ښځي فعالیت لا زمي شرط دی که څه هم دااجرائات په صالح ډول وي اویا هم دګناه په ډول ځکه درب العزت په وړاندي ددې دواړو مخلوقاتو ترمنځ کوم ترپیر نسته دواړه دالله پاک بندګان دي اوهریو د دې دواړو مخلوقاتو دخپل عمل جواب ویونکي دي. داسي نه چي د نارینه جواب به ښځه وایي اویاهم د ښځي جواب په نر وایي. هیڅ شخص د بل په اعمالو سره نه خلاصیږي او نه هم ماْ خوذه کیږي ځکه دا خبره رب العزت په تکرار سره په قرآن شریف کي کړیده موږ تاسي ته عین نقل و رساوه اودا مو هم اضافه کړه که څوک ددې مخلوقاتو ترمنځ بیله تقوي څخه ترجیح راولي حتماً اشتباه ده او غلط فهمي. زموږ داسي ګمان دی چي دیوه کامل (عاقل ، بالغ ، آزاد) انسان د پاره دومره دلیلونه بس دي چي الله پاک په قرآن عظیم الشان کي د بندګانو د تفاهم د پاره را لیږلي دي اوموږ هغو څخه د یو څوګلانو په ټولولو کښي خپل ویونکو ته دا ګلدسته تقدیم او تحفه کوو. ګورو په هرمبارک آیت کي د نر او ښځي ذکرسته که چیري ښځه د ژوندانه د فعالیتونو څخه لیري ساتل سوي وای نو بیا دهغې ذکرکیدل په ښو او بدو کارونو کي څه لا زمیت درلو دی ؟ دا فقط زموږ انسانانو کوتاه فکري ده چي د خپل ځان څخه په شعر او شاعري سره مطلبونه حل کوو غافل د هغه څخه چي زموږ خدای (ج) اود هغه رسول (ص) څه وایي. هیڅ داسي حدیث نسته چي هغه د قرآن شریف د مبارکو آیتونو خلاف وي. او که چیري خلګو جوړ کړي وي نو موږ مسلمانان هغه نه منو. دا ځکه چي کفري او دهري علماْ وو تر ټولو نه ډیر زموږ د دین او ایمان په ضعیف والي سره لاسونه ورکړي اوداکوښښ کوي چي خلګ د اسلام د دین څخه بیخبره وساتي. دوی پوهیږي د پروردګارعالم ویناوي او قرآن حق دی اوپه دې قرآن کي پروردګارعالم وخپلو خاصو بندګانو (مسلمانانو ته) دا وعده ورکړیده چي په آخرت کي به ورته ډیر بي شماره نعمتونه وي لکه دا مبارک آیت:

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرَاكُمُ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ (12) الحدید

ترجمه: هغه ورځ به ویني مومن نارینه او مومني ښځي په وړاندي چي منډي به وهي نورددوی اوپه راسته لاس کي ددوی به زیری وي په دغه ورځ کي دجنت چي ترلا ندي به بهیږي اوبه دوی به په دې جنت کي دایم وي او دایو لوی فضل او کامیابي ده دلته ددې مبارک آیت یوه معني زموږ اصلي هدف یعني د نراوښځي دواړو ذکر او کارکول ، عبادت کول او همدغه راز درب العزت واطاعت ته د دواړو دریدل او پخپله هریو ددوی فاعل کیدل مراد دی او د بله طرفه څخه دا یو برتري د مسلمانانو ده په ورځ داخرت کي چي کافران (هغه څوک چي په قرآن عظیم الشان باندي ایمان نلري اوحضرت رسول اکرم (ص) داخري پیغمبر په حیث نه مني) ددې ګټي څخه مستفید نه دي. دوی دخپل لجوجیت او بې اعتنایي له امله غواړي د خلقو ذهنونه خراب کړي ، ساده لوح مسلمانان وغولوي اودګوتو په سر ورته کشمیر جوړ کړي په آخره نتیجه کي دا ثابته سوه چي بغیرله کاره انسان نه خپل رزق پیدا کولاي سي اونه هم وجامعې ته د خدمت مصدر ګرځیدلای سي ، څه اندازه ودې ته چي موږ د هغه څخه د ښو اویا هم بدو افعالو اندازه ګیري وکړو.
هرهغه څوک چي د ژوندانه دکارونو څخه لیري او مفت خوره تنبل و روزل سي نو هغه به د خپل خدای (ج) رضائیت څنګه حاصل کړي لکه:
د وفالا في دي بس کړه خود غرضه ** د خالق سره دي څه کړه چي مخلوق سره بې وکړي.
که چیري دا نارینه او ښځي پخپلو کورونو کښي واوسي اویاهم ځانونه د پروردګارعالم د خدمت څخه ګوښه کړي اویاهم د ژوندانه دندي لکه خرید او فروش تولید او تکثیرد زراعت په غاړه وانه خلي نو ښه عمل به کله پیدا سي په کورکي خو بیله

هغه هم هرڅوک تقریباً په صالح عمل پوري اتکا ٔ لري ځکه نه د چا سره په تماس کي وي او نه هم د ژوندانه د ضروریاتو د پوره کولو د پاره د خلګو څخه بیع او شرا ٔ کوي، نو د دې مبارکو آیتونو معني خو فقط ډیرلږ هدف ته چي عبارت د صالح عمل او یاهم بد عمل دي رسیږي اصلاً خبره داده هغه څوک چي کامل ایمان لري په خدای او د هغه په قوانینو هیڅکله د بند ګانو په حق کي تجاوز نه کوي او نه هم د بندګانو ترمنځ توپیر بیله تقوي څخه راولي.

بیع وشرا ٔ ، غم او ښادي ، مرګ او ژوند ، جوړي او ناجوړې د انسانانو د ژوندانه بیخ او نه شلیدونکی جز دی په داسي ګډه قانون کي د هرانسان وظیفه داده چي خپل حد او حدود و پیژني او باصلاحیته افراد باید د جامعي د خرابوالي مخه ونیسي نه دا چي د پردي او بیګانه ملکونو څخه رسم او رواجونو ته ترجیح ورکړي او دهغو په رواجولو کي مخ کښ وي.

داد حکومت او باکفایته علماو و فرض عین دئ چي د قرآن په مطابق اود رسول الله (ص) د ارشاداتو څخه په ژوندانه کي جوړي سوي قاعدې را واخلي اود هغو تطبیق ته اولینه درجه ورکړي که نه نو همداسي کار او همداسي عمل د غیر اسلامي هیوادونو د رقم څخه بعید نه ښکاري. په داسي جامعه کي څوک حق نلري په اسلام باندي اعتراض وکړي او یاهم هغه ته ګوته ونیسي.

دریمه برخه

قاعده او قانون:

ددې ټولو مبارکوآیتونو د تشریح او توضیح څخه دا ثابته کیږي چي د خیر او شر عامل ، د نیک او بدو اعمالو فاعل انسان دئ. او انسان عبارت د نر او ښځي څخه دی (مذکر او مؤنث) . دا څنګه کیدای سي چي انسان په بشري جامعه کي دکارکولو اشتراک ونلري خو د شر (بد عمل) فاعل وګرځي او یاهم په جامعه کي دکارکولو حق و نلري خو د صالح عمل فاعل و ګرځي موږ تردې ځایه پوري د قرآن عظیم الشان مبارک آیتونه تر پوره تشریح او توضیح لا ندي د ویونکي د پاره ولیکل او دا مو ثابته کړه چي ښځه اود هغې موجودیت د قرآن پاک د ارشاداتو سره سم د جامعې نه هیریدونکی مهم جز دی. او بیا مو په دوهمه برخه کي د ښځي اشتراک او کارکولو زمینه پخپل استعداد سره سم تشریح او ثابته کړه او دا موهم پوره قناعت حاصل سو چي قرآن پاک دکارکولو او علم زده کولو مخالف نه دئ. د اجتماعي ژوند په څنګ کي یي بعضي قاعدې او مقررات وضع کړیدي چي د هغو په نه منلو کي ورته د جزا حد ټاکل سویدي ، څو په جامعه کي د اغتشاش ، سرکښی او خرابوالي مخه ونیول سي بیا موږ وکتل چي ددې قرآني آیتونو تطبیق سویدی او که نه ، دا مو هم واضح کړه په مثالونو سره چي د پیغمبرانو اهل بیت او دعوامو اهل بیت هر یوه خپله دنده پخپل وخت کي ترسره کړیده او که نه ؟ مثلاً : که موږ د خپل وطن افغانستان جنوبي او شرقي حصه ترغورلا ندي ونیسو او یا هم ولاړ سو هلته پخپله لیدلی حال و وینو دا به راته واضح سي چي اسلام یوازي د ښهرد خلګو د پاره نه دی راغلي بلکه د عربو او عجمو د پاره یو ډول او بیله کوم امتیازه څخه انسانان و وحدانیت ته رابولي. په همدې خاطر موږ دومره ډیرتا ٔکید کوو چي د نر او ښځي ترمنځ کوم توپیر د رب العزت د خدمت په لاره کي او یاهم د علم د زده کړې په لاره کي نسته. دلته صرف د انسان کوتاه فکري ده چي ځانته برتري ورکوي.

موږ مخ کي د خپل ګران وطن (افغانستان) د شرقي او جنوبي حصو څخه نوم واخیستئ هلته ښځه د نارینه پشان کارکوي قلبه (یوې) کوي دځنګلو څخه لرګي ماتوي او کورته یې راوړي اوحتي داسي قبیلې هم سته چي فقط نارینه دکور څارنه کوي خوراک او څښاک کوي اونور ټاټي کارونه ټوله د ښځو په غاړه دي.

بله ډله زموږ د پاکي خاوري کوچیان دي. داهغه کسان دي چي په ژمي کي یوځای او په دوبي کی بل ځای کډه کوی د دوی ژوند همیشه سیاردی دخپلو مواشیو (پسونو او وزو) تابعداران دي ، په دې معني هرهغه چیري چي ددوی پسونو ته شنې

شنې دښتي اودخوراک ځړ ځايونه موجود وي او زمينه د خوراک ددې پسونو د پاره موجوده وي که ه کوي اوهلته خپلي کړېدئ دروي. د دوی ښځي لکه نارينه د ژوند په ټولو برخو کي ونډه اخلي خپل ملي لباس او اسلامي عزت نه هيروي. دا ددوی د ژوند کار او بار دی د دوی په خوښه د دوی جامعه جوړه او هرڅوک (نر او ښځه) پخپل وس او قدرت باندي کار کوي پخپل ټاټوبي کي پخلی د ميړو لوشل او د اوبو راوړل د ښځو دنده ده. خپل ديني مضامين هم وايي او ملا ئيان هم لري او د اسلام د مقدس دين پيروانان دي چي حنفي (پاک) مذهب او د حضرت ابراهيم عليه السلام په دود او دستور باندي ولاړ دي.

صرف په ښارونو کي د ژوند طريقه او د کارکولو لاري چاري د کلي يا باندو د قوانينو سره توپير لري. ځکه جامعه بيله او هم بيلي غوښتني لري. په دې معني چي انجوني او هلکان بايد مکتب ته ولاړ سي ، کله چي مکتب ختم کړي بيا فاکلتي ته ځي او بلاخره د تحصيل د ختم نه وروسته په دفترونو او مدرسو کي معلمان او يا هم په شعباتو کي ماموران جوړيږي.

د کارکولو له لحاظه دغه د ښهر کلچر او د کلي او باندو کلچر کوم توپير نلري ځکه هرڅوک پخپل استعداد او د ذهن په تکامل سره د خپل ضرورت وړ مشکلات حل کوي زمينه د ښه کارکولو او بد عمل کولو دواړو ته مساعده ده ځکه چي د هيڅ نارينه په سر ښځه او د هيڅ ښځی په سر نارينه نه مقرر کيږي. دواړه پخپل ذات کي د خپل قوم ، کور ، او کلي نمايندګان دي که ښه کوي هم او که بد کوي هم قرآن عظيم الشان د ټولو د پاره يو کتاب دي يوه معني لري او يو رنګه معلومات پکښي حل دي.

داسي نه ده چي کوچيان او باده نشينانو د پاره يو قانون وي او د ښارد خلګو د پاره بل قانون.

په قرآن عظيم الشام کي د جامعي د بهبود او فلاح په خاطر د ټولو موْمنانو (نر او ښځو د پاره) يو رنګه داسي ارشاد لري.

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (31) النور

ترجمه: وو ايه اې محمده (ص) ايماندارو ښځوته چي پټي دي کړي (له نامحرمو سړو څخه) سترګي خپلي او ښه ټينګ دي وساتي فرجونه (د سترځايونه) خپل او نه دي ښکاره کوي زينت (ښايست) خپل مګر هغه چي ښکاره کيږي (مخونه او لاسونه) او وادي چوي ټکری (پوړنۍ) خپل په ګريوانونو (ټټريي ښکاره نسي) خپلو او نه دي ښکاره کوي د ښايست ځايونه خپل و هيڅ چاته مګر د پاره د ميړنو خپلو يا پلرونو خپلو د ميړنو خپلو ته يا زامنو ته يا زامنو د ميړنو خپلو ته يا ورونو خپلو ته يا زامنو د ورونو خپلو ته يا زامنو د خويندو خپلو ته يا ښځوته يا هغه چاته چي مالک سويدی ښي لاسونه د دوی يا هغه تابعانوته چي نه وي خاوندان د حاجت ښځوته د سړيونه (ايزک) يا هغو هلکانوته چي نه وي خبر دوی په اسرار د ښځو او نه دي وهي دا ښځي پښې خپلي چي معلومي کړي شي هغه څه چي دوی يي پټوي له زينت (ګاڼي) خپلي. دغه رنګه توبه وباسۍ تاسي و الله (ج) ته ټوله اې مومنانو د پاره د دې چي تاسي ښيګڼه او خلاصۍ و مومۍ په دارينو کي.

تفسير: د دې مشرح او کاملو آياتونو څخه ثابته کيږي چي کفين (ورغوي) په الي ماظهر کښي داخل نه دي ځکه چي ډير دنيوي او ديني ضروريات فرائضو ادا ينه دوی و دې ته اړ باسي چي ورڅخه کار واخلي لکه لاسونه که د هغوی د پټيدو

حکم ورکړل سي نو ښځو ته به په کار و بار کي ډېر سخت ربړ او تکاليف ور ورانډي سي. برسيره پردې فقهاوو هم پر همدغو باندي قياس کړيدئ لکه چي دغه اعضاْ مثتثني سول نو د هغو تعلقات لکه ګتمې ، نکريزي او رانجه هم په استثناکي ومنل سي. ليکن واضح دي وي چي په الي ماظهر منها سره ښځو ته عندالضرورت د هغو اعضاوو په اظهار کښي اجازه ورکړې سويده نامحرمو سړيو ته له سره اجازه نسته چي دوی دي خامخوا دغه ښځو ته وګوري يا له هغو سره دي سترګي په سترګي سي ياد دوی داعضاوو سيل دي وکړي.

تنبه: ددې مبارک آيت څخه معني دا نه ده چي و ويل سي او هير سي. دلته زموږ د ژوندانه اصلي هدف ، اصلي قانون او داصل سرنوشت ټاکل دي په دې معني هرهغه وخت چي يوه ښځه وغواړي علم زده کړي اويا هم د کار د پاره ياهم د وظايفو د اجراْ کولو د پاره د باندي ووزي بايد دا په نظر کي ونيسي چي په څنګه ايجاباتو او څنګه طريقه سره کولای سي خپل د مطلب حل وکړي. ځکه د اسلام د طريقه لاره او واجبات قوانين) د نر او ښځي د پاره داسي وضع سويدي چي د يهود ، نصارا او صائبينو په خلاف دي.

دادرې ټولني هميش داانتظار کوي چي د مسلمانانو ضعيفو الی بد بختي او بې ايمانی ژر تر ژره رامنځ ته سي څو د الحاد او کفري ټولني د خوشحالتيا او آرامو الی خيال او خوب په حقيقت تبديل سي. ځکه خو رب العزت د خپلو خاصو پيروانانو (مسلمانانو) د پوهی آرامي او اطمنان په غرض مکرراًيا تونه تشريح او نازل کړيدي څو د مشکلا تو په وخت کي هغوی بې طاقته او بې حوصلې نسي. که چيري د لويو غمونو په ګرداب کي ولويږي نو د صبر او حوصله څخه دي کار واخلي چي په دې طريقه هم د خپل پروردګار رضائيت حاصلولای سي او هم به خپل مراد ته ور سيږي. او که چيري دوړو کارونو سختی او ناحل کيدل رامنځ ته سي بايد د مشوري او نورو دوستانو (مسلمانانو) په رهنمايي او کمک سره هغه حل کړي ، څو د دښمن زړه هيڅکله داميلان پيدانه کړي چي ګواکي د مسلمانانو د حالت د خرابوالي سيل بين سي. بايد يو مسلمانه ښځه او مسلمان نارينه د بهترينو اخلاقو په درلودلو سره لکه چي حضرت رسول مقبول(ص) اود هغه سرتيرو په اسلام مين يارانو دخپل اخلاق او مکمل ايمان په درلودلو دا پاک او منزه دين ترموږ پوري را ورساوه اوس پرموږ هم دا فرض ده چي دادين په کامله توګه ترآينده نسلونو پوري پاک او بيله کوچنۍ سهوي اوغلط فهمۍ سره وساتو او بيله کمي شخصي ادعاْ او غوښتني څخه نورو نسلونو ته ټکي په ټکي ورسوو اودا سلسله د ځنځير په شان يود بله تقديم کړو.

هغه بيځايه فعاليتونه اودخود خواهۍ اغراض کوم چي دغربي ممالکو له خوا څخه صادريږي په غور او عميقه توګه ترڅيړني لاندي ونيسو ځکه هيڅ دښمن د بل د ښمن د پاره کمک نه کوي مګر دهغه په شکست کښي موږ پخپله افغاني جامعه کښي په واضح او څرګنده توګه وينو چي په اسلام مين نارينه او ښځي دخپل دين ، مذهب ، طريقې او روا جونو په درلو دلو سره هميشه دکفري او الحادي جامعې د سترګو خار ګرځيدلي دي.

په دې ډول چي هم د باندي دکورونو (په جامعه کي دژوند د لارو چارو د سنبالولو د پاره) کارکوي او هم د ننه په کورونو کي د خپل ټاټوبي د ښايست زمينه پخپله غاړه لري.

ترنن ورځي پوری دښمنانو ډيري هلي ځلي وکړي چي زموږ په جامعه کي د نفاق درز واچوي د بيځايه او غير انساني اعمالو په واسطه دمسلمانانو ذهنونه داسي کړکيچن کړي چي ګواکي دحقيقت اخبار لولي، خو د ډيري خوشحالۍ ځای دی چي زموږ په وطن مين په الاهي دين او ايمان باندي قايم مقام نر او ښځي د داسي توطئو دمخ نيوي د پاره تدابير او لا زمي طريقې اختياروي. موږ ددې مثال دګپاره د روس د وحشي نظام غوښتونکي (کمونستان) اود هغوي مستقيم تجاوزات زموږ په ګران هيواد

افغانستان کښي د يادولو وړ بولو ، ځکه دافغاني مقاومت له لاسه د سقوط او بربادۍ سره مخامخ سول او داسي دعبرت

درس يې واخيست لکه چې زموږ پلرونو د انګريزو امپراطورۍ ته ورکړ او دا خيالي امپراطوري يې ورته سقوط کړه. اوس چې بعضي خود غرضه او ياهم د غرب پلورل سوي اجيران دا ادعا کوي چې ګواکي په افغانستان کې د ښځو حقوق موجود نه دي دا په دې معنی نه ده چې دوی دافغاني ټولنی سپکاوی کوي بلکه ددوی هدف د اسلام د مقدس دين ضعيفوالی او ياهم ددې مقدس الاهي کامل قانون نيمګړتياوي چې ددوی دذهن زاينده دي وجهان (وخپل کفري هيوادونو ته) د خپل ابتکار او زحمتونو نتيجه وګڼي او وښي. حال دا چې لمر په دوو ګتو نه پټ کيږي او ياهم د شب پرک په ښنو باندي که آسمان را ولويږي نه تکيه کيږي. موږ په ډيره ميړانه او ټينګ عزم سره دا ټيټيلي ده هغه ضعيف النفس نارينه او ښځې چې فقط پخپل ژوند کې د خپلي خوشحالی نه بغير بل څه نه غواړي زړونه او فکرونه ددې څخه خالي کوو چې ګواکي کولای سي د بلبل اوطوطي په شان ځوخبري چې د ايمان او عقيدي څرګندوي هم نه دي په خلګو وقبولولای سي.
موږ کامل دين ، قانون ، رواج او دسپلين لرو هيڅکله افغانانو خپل کلچرپربيګانګانو باندي نه دی خرڅ کړی بلکه دهغه محافظت يې خپله وجداني او ايماني وظيفه بللې ده.
په يوې لنډې مقايسي سره موږ کولای سو دغيراسلامي او اسلامي جامعې ترمنځ توپير د يوه باوجدانه او بې غرضه انسان و ذهن ته تقديم کړو او بيا و وايو چې قضاوت او عدالت د هغه په اختيار دی. کومه يوه ډله د حقوقو درلودونکې ده اسلامي اوکه غير اسلامي ؟

((اول))

په اسلامي معاشره کي هرهغه وخت چي ماشوم پيداسي دخپلي مور په غيږ کي د پوره مهربانی ، عفت او ناز په درلودلو سره د يوې خوا د مور د اصلي شيدو څخه په ګټه اخيستلو سره د بلي خوا لوئيږي اوددې ترڅنګ د پلار ، ورور ، خوراو نورو دوستانو په پوره پاملرني سره روزل کيږي او د محبت يوه مکمله ټوټه ګرځي.ماشوم پوهيږي چي زما دوستان کوم دي)
مقايسه
په غير اسلامي (کفري) ټولنه کي ماشوم د پيداکيدو سره سره په شيرخوارګاهانو کي داخليږي د نرسانو او بيګانګانو تر تربيه لا ندي روزل کيږي اکثره د مورد شيدو څخه محروم وي. د پلار ، ورور ، خوراو نوروا قرباوو د محبت څخه کمبود .
((دوهم))
دماشوم په لوی کيدو سره په اسلا مي جامعه کي د مور ، پلارورور ، خوراو نورو نژدې دوستانو لکه نيکه او انا له خوا د انسانيت او اسلاميت درس او دحيوانيت څخه ليري درسونه ورښوول کيږي په دې معني چې خپل د شرم ځايونه بايد پټ کړي ، لوڅ ونه ګرځي ، د خور ، ورور ، پلار اومور څومره حقوق دي ورښوول کيږي اودهغه په جامعه کي ثبت او اخلاق يې په کامله توګه ترڅيړني لا ندي نيول کيږي څو ونسي کړه لای د بيګانګانو منفي رواجونه دهغه د ژوند حرکات په بله لاره و هڅوي که چيري دا درسونه په تنبهي ډول هم وي.
مقايسه
په غير اسلامي جامعه کي ماشومان دلوی کيدو سره سم د شيرخوارګاه څخه وکودکستان ته راجع کيږي چي هلته د ډول ډول کورنيود رواجونو اوعقيدوماشومانو سره يوځای لوئيږي. اوعلاوه پردې دمعلم له خوا هغه تدابير چې دحکومت د واکمنو له خوا مقررسويدي ورته ښوول کيږي هغوی (ماشومان) د شرم ، عفت اوعزت د ځايونو د پروا نه ساتلو په بنا باندي داسي تربيه کيږي چي ګواکي يو زيروح د مجبوريت پراساس باندي تر تربيي لا ندي راځي. هغوی ته د معاشري د خرابوالي (فاحشه توب)درسونه په ګوته کيږي د مور، خو ر ، ورور او پلار حقوق پخپلو قوانينو کي نلري بلکه داسي

مفکوره او لاري ورته ښوول کيږي چي هغه دآزادي فضا ْ لوی کيدل دي.
(انسان بايد ترقيد او مقرراتو لا ندي لوی نسي(. هغه د وحدانيت درسونه چي الله پاک په قراّن عظيم الشان کي د ماشومانو د تربيي د پاره موړته د حضرت محمد (ص) په واسطه تشريح کړيدي او د جامعي څخه يې د شراو فساد دليري کولو د پاره لکه زنا ، لواط شراب خوري او نورقبيح اعمال د قاعده او قانون په واسطه ښودلي څو دوړکوالي څخه په ذهن کي ثبت او ولويږي نه ښوول کيږي په دې معني: انسان دفطرت او خپلي آزادی په چوکاټ کي بايد و روزل سي هغه بايد سرزنش نسي او د هغه دمغز د ناراموالي سببونه که څه هم د هغه دآينده د بد ژوند سرنوشت ښکاره کوي و نه ويل سي او يا هم فراهم نسي

((دريم))
په اسلامي ټولنه کي دماشوم تربيه او دهغه حرکات دعمر تر معيني اندازې (بلوغيت) پوري دمور ، پلار ، خور ، ورور ، نيکه او اناله خوا په پوره او کامله توګه ترغورلا ندي نيول کيږي دا ځکه چي ماشوم دکامل عقل او منطق په نه درلودلو سره کيدای سي د حقيقت څخه منحرف سي.
کله چي دکبريت (بلوغ) مرحلي ته ورسيږي نو د مورپلار خور ورور نيکه او انا مکمله څيړنه او لارښوونه ترډيري اندازې پوري ختميږي او زلميان د الاهي قوانينو په لارښووني سره تاْديب کيږي د ماشوم والي ددورې څخه ترلوی والي پوري مسجد او مکتب ته داخليږي او دکبريت په دوره کي ورته داسي ويل کيږي ((اوس دي واک او اختيار خپل دی ستانه رب العزت ستا دګناهونو سوال کوي او دګناهونو د ارتکاب په واسطه به درته سرزنش درکوي)) او د جامعي دروند پيټی چي عبارت دعزت نفس څخه دی د اولني شرط په حيث ورته په ګوته کيږي کيدای سي دا قوانين د عمرپه 14 يا 15 کلنۍ کي وي. خو بايد په ياد وساتو چي دمځکي د جغرافيايي حالت په نيولو سره ددېی عمرد اندازيی ډيروالي او کموالي هيرنه کړو.

مقايسه
په غيراسلامي ټولنه کي خلګ په يوه ديموکراتيکه فضا ْ کي د عزت نفس او شرم څخه ليري تربيه او تر18 کلنۍ پوري د حکومت په اداري پوري مربوط احکامو لا ندي روزل کيږي په خلاف د دې چي د يوه انسان او حيوان ترمنځ تربيه بايد په کومو حالا تو کښي او په کومو خواصو کښي تر مطالعي لا ندي ونيول سي ادامه لري. د ماشوم ميلان دغير انساني اخلاقو وخواته دهمدې دورې څخه شروع کيږي. د بلوغ ياد18 کلني دورې څخه وروسته خود مختاره او په کامله توګه د مور او پلار څخه جدا ژوند باندي اتکا ْ لري.

((څلورم))

په اسلامي معاشره کي هغه وخت چي انسان و بلوغ يا سالم والي ته ورسيدی نو د جامعي د تکثير د پاره و نکاح ته ضرورت لري دا نکاح که په شخصي رضا ئيت او يا هم په اجتماعي رضائيت باندي وي د قبول وړده.
(که د مور پلار په خوښه وي او که پخپله دهلک يا انجلۍ) نکاح انسان د نفسي خواهشاتو دغريضې څخه چي په نا جائيزصورت بايد انجام سي را باسي او خپل واک پخپل کور کښي ورته مصرف کوي او بيا بيا دا نکاح نه تجديده کيږي بلکه د مرګ ترساعته د ژوندانه د اړيکو يوځای والئ دهمدې نکاح په واسطه دوامداره کيږي. او دا اړيکي نه شليدونکي

دي احياناً که دکورنۍ یا جامعي مفسد کيدل را منځ ته سي نو په ډيرنرم او احسان سره طلاق واقع کيږي. لکه چي پروردګار عالم هم په دې باره کي داسي ارشاد لري.

اَلطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فَاِمْسَاکٌ بِمَعْرُوفٍ اَوْتَسْرِيْحٌ بِاِحْسَانَ.228البقره

حقيقي طلاق تردرو مرحلو وروسته واقع کيږي هرمسلمان دپاره دا لا زمه ده چي د طلاق په وخت کي دعدل انصاف احسان او پوره قضاوت څخه کار واخلي.ددې بحث داخليدل دلته نسته په نورو کتابونو کي موږ په دې باره کي مفصل بيان او تشريحات لرو.

نوټ: ددې خبري ياد بايد وساتو چي نکاح په هغه صورت کي تجديده کيږي چي خدای مه کړه ښځه د ميړه د اجازې نه بغير د داسي کار په اقدام لاس پوري کړي چي ميړه ورته د طلاق جواب اينبي وي. په دې باره کي د طلاق قاعده او قانون بايد وويل سي.

مقايسه

په غيراسلامي جامعه کښي دا ضرورنه ده چي د ژوند ترآخره پوري ميړه اوماندينه يو دبله سره ژوند وکړي هميشه تريوې معيني مودې پوري ژوندکوي او بيا طلاق اخلي. که څه هم دا کار د ژوند په سلسله کي څو کرته تکرارسي د عيب او شرم خبره نه ده. اوکه په شهواني رضا سره د بيګانه و خواته ميلان هم ولري کومه ګناه يا شرم نه دئ.

((پنځم))

په اسلامي جامعه کي نارينه مجبوره دي دکورکهول ټول ضروريات پوره کاندي ولي ښځي ته دا حق ورکړي سويدي که پخپله خوښه کارنه کوي بايد په کورکي کښيني وخوري او وڅکي. د پلارميراث هم واخلي او د ميړه ترمرګ وروسته د ميړه په ميراث کي اتمه برخه هم خپل حق وګرځوي چي دا کار ورته اسلامي شريعت په حق ورکړيدی. او داپې هم اضافه حق دی چي د نکاح په وخت کي خپل حق مهر و خپل ځانته کښيږدي او هيڅ چاته يې ورنکړي.

مقايسه

په غيراسلامي جامعه کي دومرزياد امتيازات نسته د ښځي د پاره.

((شپږم))

په اسلامي جامعه کي د ښځي قدراوعزت په هرڅومره کي چي دکبريت (سپين سروالي) سن ته رسيږي ډيريږي.
دکورکهول چارواکي اواختيار، دپيسو خرڅ اوسپما ، وهلکانوته واده کول د مړي او ژوندي په حق کي (خيرات ، ذکات ، صدقه) اواکثره امتيازات د ښځي په اختيار کي راځي او د مرګ ترساعته هغې ته مور ، انا اوکه د دولت شته والی ډير سي او حج ته ولاړه سي د بي بي حاجي(اجانئ) په نوم سره ياديږي. په کور ، کلي اوکوڅه کي د قدر وړ شخصيت ګرځي.

* مقايسه *

په غيراسلامي جامعه کي دا امتياز بل کل نه ليدل کيږي ځکه د اقتصاد موضوع او ياهم بزنس د ځوانۍ نه شروع اود خود خواهۍ غريضه د ماشوم والي نه په ميراث اخلي ځکه خو په يوه ميړه باندي اکتفاْ نه کوي اوژوند خوشحالي بولي نه عزت اولادونه هم پخپل کوراود والدينو په حقوق باندي نه تربيه کيږي بلکه د18 کلنۍ نه وروسته د يوې پرندې په شکل الووزي اوخپل ځانته جدا کور جوړوي اکثره دولت د سپين سرو اوسپين ږيرو د پاره دارالمساکين جوړوي (دارالحفاظ) لکه ماشومانو ته چي کودکستان جوړوي ددې خپلو زړو نارينه وو او ښځو د پاره هم داسي ځايونه جوړوي څو دا ناتوانه انسانان وکولاي سي هلته خپل آخرنی ژوند په يوازي والي کي تير کړي داځکه چي دا زاړه د جامعې څخه وزي څوک

ورسره خبري نه کوي خصوصاً ځوانه طبقه. اوځني يې بيا دشتو په صورت کي پخپلو کورونو کي اوسيږي د ځان ديوازي والي د پاره حيوانات (سپی ، پشي) او نورساتي او خپله مشغولا پرې کوي.

((اووم))

انسان چي يوجليل القدرمخلوق دی او پروردګار ورته دکرامت لرونکی لقب ورکړيدی سربيره پردې چي دانسان درجه يې په ټولوکائناتو باندي لوړه ساتلي ده په دې خاطر چي انسان په انسانيت اوحميده اخلاقو ښه ښکاريږي. حيوان چي د شعور درلودونکی ولي سالم عقل څخه کمبود دی د حيوانيت په چوکاټ کي د انسان دخدمت د پاره مقررسويدی. په همدې منظورپه اسلامي ټولنه کي فحشا چي د جامعي بد بختي او فساداچولو زمينه برابروي د نسل د خرابوالي او جدل باعث ګرځي بده ګڼل سويده اومرتکب يې د نکاح درلودلو په صورت کي په رجم سره پوهولی دی او ددې لاري همنوعان يې سره دهمدغه رنګه افعالو هم خلاف دانسانيت او جامعې ګڼلي دي چي د اجرا ٔ په صورت کي مرتکب ته سزا ورکول کيږي. ځود انسان اوحيوان فرق وسي. ځکه حيوانات هم بيله شرم اوحيا څخه په هرځای او هروخت کي خپل نفساني خواهشات پوره کوي او بيله دې نه چي د نورو دليدلو اوخنديدلو سبب ګرځي ځان خوشحاله ساتي.

مقايسه

غيراسلامي ټولنه ددې قوانينو څخه معاف ده د رضا په وخت کي هرچيري په هره تفريح ګاه ، پارک ، حوض آب بازي ، سيندونو يا بحرونو په څنډو اوحتي په جاده کي د خپل نفسي اغراضو د ارضاع د پاره زمينه مساعده بولي بيله مسئوليته په ډيره بې پروايي کي خپل اعمال ښکاره کوي او زنانه هم په لوڅ او مکمله بې حيايي کي د ښهرونو اوکوڅو په شاوخوا کي ليدل کيږي چي دا کار د انسان اوانسانيت درجه د حيواناتو په مقابل کي راکښته کوي.

((اتم))

په اسلامي ټولنه کي دنارينه يا ښځي مرګ په ډيره عذاداری سره ترسره کيږي اوحتي اضافي اخراجات هم په ځان منل کيږي خودخپل مړي بې قدري په ځان نه مني په دې معني چي څوک ونه وايي ((مړي يي بې قدره وګڼی)) اوکله چي نارينه مړسي نوښځه د خپل ميړه داحترام په خاطرترڅلوروميا شتواولسو ورځو پوري نه دچا سره نکاح تړي اونه هم بهرته د وتلو کوښښ کوي چي دې کارته عده ويل کيږي. داکار د جامعه د سالم والي د پاره دی ترڅو په دې څلورو مياشتواو لسو ورځوکي معلومه سي آيا حامله داره سويده اوکه نه ؟ اودا کار په الاهي فرمان سره سويدی. په دې خاطرچي داولاد په سرجګړه رانځ ته نسي.

* مقايسه *

غيراسلامي جامعه ددومره لوی اوعظيم کاردروندوالی پخپلو اوږو باندي نه اچوي او نه هم يود بل احترام ته په دې اندازه قايل دي (ميړه اوماندينه)

((نهم))

1. علاوه پردې ټولو امتيازاتو نارينه د ښځي د نکاح تړلو په وخت کي په نامه د حق مهر قبلول کوي اولکه مخ کي چي وويل سول دامهرددې ښځي خپل شخصي مال دئ.
2: دميړه په مال کي اتمه حصه پس له مرګه دميړه حق لري
3. ښځه حق لري په کورکي کښيني اودباندي کارونه کړي.

4: د کور خرڅ او جامې تهيه کول د کور د اسباب سره د ښځې حق نه دی .
5: د پلار په ميراث کې دوې خويندې ديوه ورور حق لري .
مقايسه
حال دا چې دا سې اکثره امتيازات په غير اسلامي جامعه کې نه ليدل کيږي .
اوس به بيرته راوګرځو خپل اصلي هدف ته چې هغه د جامعې د ترتيب ، تنظيم او مقرراتو منل او قبول سوې ايجابات دي .

قانون
لمړی هر هغه څوک چې د مسلمانانو په منځ کې بيځايه تبليغ کوي ، نفاق اچوي ،بهتان وايي او يا هم د خپل نفسي خواهشاتو په مبنا باندې ولاړ قوانين وضع کوي په دې خاطر چې د مسلمانانو نوم بد کړي پرور دګار عالم ورته دا سې جزا ټاکلې ده .
إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ(19)النور
ترجمه: هغه کسان چې خوښوي څو خپره سي د فاحشه توب او بدنامۍ خبره په حق د هغو کسانو کې چې ايمان يې راوړی دئ سته ددغو کسانو د پاره عذاب درد ناکه په دنيا کې او په آخرت کې او الله (ج) ښه عالم دئ او تاسې نه پوهيږئ .
تفسير:هر هغه څوک چې خپل شخصي اغراض په کار اچوي او يا هم په غير شعوري توګه دا سې نامناسب کارونه کوي چې هغه د مسلمانانو د جامعې عزت او حقانيت ته صدمه رسوي دا دواړه حالتونه د پروردګار عالم د قهر او غصه سبب ګرځي هغوی ته په ژوندانه کې هم ذليل والی او په آخرت کې هم عذاب ورکوي. دا ځکه چې انسان بايد دانسانيت او حقيقت تر شعار لاندې ژوند وکړي (درواغ ، تهمت ، ملنډې ، بهتان ،غيبت او په سپکه سترګه کتل) دانسان د پاره عالي شخصيت نه تعين کوي. دا کارونه د هغه چا د خوا څخه عملي کيږي چې پخپل نفس باندې کامل قدرت نلري (ضعيف النفس) وي ځکه خو دا سې انسانان د خپل شخصي ژوند د رفاه په عوض د بد بختۍ وسائل پخپله پيدا کوي او بيا په هغه ګرداب کې خپل ځان اچوي. موږ دلته په ډاګه ويلای سو .
هر هغه څوک چې مسلمان نارينه او مسلماني ښځې او يا هم ځوان نارينه او ځواني ښځې او يا هم ماشومان هلکان او ماشوماني انجوني د علم او پوهې له لياري منع کوي او د خلقو په ذهن کې دا سې بيځايه افترا ګاني اچوي چې ګواکې د دې علم په واسطه جامعه خرابه کيدای سي او ياهم د نني ورځې علوم د کفر او الحاد باعث ګرځي ، دا په حقيقت کې هغه بدعتونه او بد ګمانونه دي چې پخپله د کومې غريضې او ياهم شخصي عناد کوتاه فکري ښکاره کوي په همدې سبب بيله مسئوليته څخه خپلې بيځايه نظريې وړاندې کوي او په دې عقيده نلري چې پروردګار عالم د ښو او بدو مالک دی جزا د نيکيو او سزا د بديو فقط د هغه په قدرت کې ده د مقرراتو د پاره يې مختلف قوانين وضع کړيدي د هغو اجرائاتو د په نظر کې نه نيولو سره کيدای سي د پروردګار عالم په قهر او غضب سره برخه واخلي .
په دې صورت کې به ملامتيا په شخص باندې ولويږي .
موږ دلته يوه لنډه کيسه د حضرت بي بي فاطمه الزهرا د ژوند څخه را نقلو چې زموږ د مشهور او پيژندل سوي روحاني شهيد الحاج عبدالرب اخوند زاده له خولې څخه د بي بي فاطمه الزهرا د زيږيدني په ياد بود يې د ده پخله جامع جوماتکې وکړه او زموږ سره په نوار کې ثبت پرته ده (پاتې ده) را نقل کوو .
((وايي يوه ورځ حضرت حسن او حضرت حسين رضي الله تعالي عنهم وږي او د خپل مور څخه يې د ډوډۍ سوال وکړ .
بي بي فاطمه الزهرا چې د حضرت محمد مصطفي (ص) لور او د حضرت علي کرم الله وجههُ منکوحه وه په دا سې حالت کې

ژوند کاوه چي اکثره به د لوږي ویده کیدل ، په ټوټو پوړنی اوکالي به یې په ځان کي وه څرنګه چي داد پیغمبر اهل بیت وه او پیغمبر بیله الله (ج) نه ددنیا طمع هیڅ نه لرله اونه یې هم د دنیاسره علاقه درلودل او نه یې هم په کورکي څه درلودل چي داٙینده غم په وخوري. ځکه خو بي بي هم د خپل پلار پشان خالي لاس اوخالي دیګدان ژوند کاوه. د ډوډۍ د پیدا کیدلو د پاره د قریشو او نورو کفارو دروازوته و دریدل څو د غنمو د میچن کولو او یاهم کالي پرې منځلو په عوض کي مزد واخلي اوخپل معاشي په وکړي.

په دې ورځوکي کفارو ټولو په ګډه تعهد کړی وو چي نور به ومسلمانانو ته دکارکولو زمینه نه مساعده کوو اودوی به پریږدو چي دلوږي مړه سي. خیر پس له ډیرو ګرځیدو راګرځیدو ناکامه اومحرومه دکار د پیدا کیدلو څخه کورته په تش لاس راغله. دلته دوه واړه ماشومان په ژړا سر دي او ډوډۍ غواړي. بي بي په دې ورځ ډیره دلتنګه سوه حضرت علي هم چیري دغزا د پاره تللی وو په کورکي یوازي وه خوني ته ولاړه اودوه رکعته لمونځ یې وکړ او پروردګارته په ژړا سوه اوداسي وویل. ((اې پروردګاره ؛ نه کارسته نه ډوډۍ سته یادا ماشومان ماړه که یا یې درواخله)) . یعني مړه یې که. دا ورځ ډیره استثنایي ورځ وه چي بي بي د ډیره درده څخه په ژړا او افسوس دا جمله ترخولې و ایسته.

ویل کیږي چي د بي بي په ژړا سره عرش عظیم په لړزه راغی. اود پرور دګارعالم ټول کائنات متحیرسوه رب الجلیل حضرت جبرائیل علیه السلام ته امر وکړ چي ورسه پیغمبر خبرکړه.

جبرائیل علیه السلام وحضرت اخیرالزمان محمد هاشمي ته راکښته سو او ورته وې فرمایل ((یارسول الله عرش په لړزه راغلی دی کائنات ټوله متحیر دي بي بي فاطمه الزهرا په ژړاده)) کله چي حضرت رسول مقبول په خبرسو په منډه منډه راغی ځکه د خیراو برکت سمبول د مهرباني او دوستۍ ایجاد کوونکی د مځکي پرمخ ګڼل سوی بشرد دې خبري په اوریدلو سره پوه سو چي کومه واقعه پیښه سویده راغی. وې لیدل چي د حسن اوحسین په مخ کي د طعام نه ډک دسترخوان پروت دی نو رسول مقبول دا حالت غیر عادي ولیدی پوښتنه یې وکړه دا څه دي اوڅه وینم ؟ بي بي فاطمه ورته وویل ((دادالله ج داد دی لکه په قراٙن عظیم الشان کي چي پروردګارعالم فرمایي.

كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَامَرْيَمُ أَنَّى لَكِ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ (37) العمران

ترجمه: هغه وخت چي داخل سو (دمریمي وکوټې ته) زکریا علیه السلام نو پیدا ایې کړه (وي لیدل) دمریمي سره هغه رزق چي دوخت په حساب کي نه پیدا کیدی وې ویل اې مریمي زه وینم تالره دا ؟ هغې و ویل دا ټوله د جانبه د خدای تعالي (ج) څخه دي په تحقیق سره پروردګارعالم روزي ورکوي هغه چاته چي خوښه یې سي بیله حسابه.

رسول الله (ص) وفرمایل: څه دي وکړه او ولي دي و ژړل ؟ بي بي فاطمه ورته قصه وکړه حضرت رسول مقبول چي د اخلاقو او مهربانیو یوه ټوټه وه پخپله وینا باندي داسي پوه کړه یافاطمه: نوربه دخپلو اولادونو دپاره نه ژاړې ته به زما دامت دبخښني د پاره ژاړې څو الله پاک هغوی را وبخښي اوګناهونه یې معاف کړي. صدق الله وصدق رسولهُ.

قربان تردا سي رسول.

مور دلته دا قصه دافسانې یاوخت د ضائع کیدلو د پاره ونه کړه بلکه دامو په دې خاطر بیان کړه چي د اسلام ارشاداتو اوهغه حقیقت ته متوجه سو دغلط فهمۍ اوبیهوده ګویي څخه صرف نظر وکړو د اسلام سترلارښود حضرت محمد (ص) خپله لورد نفسي خواهشاتو دارضاع څخه منع کړه ځکه نفسي خواهشات نسي کولای د حقیقت ځای ونیسي په خوله خبري دهرچا په وس اوقدرت کي سته خو د هغو عملي کول د یوه لایق او مدبره انسان له لاسه د پوره کیدو امکان لري. اول د بي بي د پاره دا درس ور زده کړي سو چي ترفردي غوښتني اجتماعي غوښتني بهتره دي. دوهم خاندان د محمد

(ص) او خاندان د ایمان (مسلمانان) باید همیش د اخلاقو صبر او حوصلې نمایندګان وي نه داچي د شیطان د رضا د حاصلو لو د پاره خپل نفسي خواهشات بهتره او مقدم وګڼي.

دا یوه لنډه تحفه زموږ د ټولو مسلمانانو د پاره یو دعبرت درس د انسانیت او محبت سرچشمه ګرځیدلای سي. د قصرونو او هوټلونو د تالارونو څخه د انسانیت او اسلامیت آوازونه دامعني لري لکه په باغ وحش کي د پنجرو ترشاه دحیواناتو نعرې او مستي اوس چي موږ ته ثابته سوه په مکررو آیاتونو، دلیلونو او قصو سره چي علم برتره تر عبادت دی نو د بیا تازه کولو د پاره د قرآن عظیم الشان لمړي سیپاره ته ځو او دا آیتونه چي فقط معني یې موږ لیکو را اخلو ځکه چي د ویونکي د پاره بهترین دلیل ګرځیدلای سي.

کله چي الله پاک وویل ملا ئکو ته زه پیدا پیدا کونکی یم په مځکه کي د یوه خلیفه (انسان) نو ملا ئکو په جواب کي ورته وفرمایل. پاکي دي وي تا لره موږ ستا تسبیح وایو. ملا ئکو چي د انسان څخه مخکي پیریانان لیدلي وه هغوی په مځکه کي حکومت کاوه بدعملونه یې کول او یود بله یې وژنه کول نو ځکه یې ورب العزت ته داسي وړاندیز وکړ چي ګواکي انسان به هم ویني تویوي او نافرماني به کوي ولي رب العالمین ورته وفرمایل. په هغه څه چي زه پوهیږم تاسي نه پوهیږي.

)) آدم علیه السلام خلق سو او دژوندانه د سمون ټوله لاري چاري ور وښوولي سوې بیا یې ملا ئکو ته وویل ورسی. او د آدم څخه تپوسونه وکړی. ملا ئکو چي د عبادت نه بل څه نه زده وه او نه یې لیدلي وه نو د آدم علیه السلام څخه پوښتني وکړې او هغه ټوله جوابونه ورته وویل نو ملا ئکي ټوله حیرانه پاته سوې د پروردګار عالم پرقول او وینا باندي یې اقرار وکړاو پوه سوه چي پروردګار عالم تر موږ لوړ مخلوق پیدا کړیدی او هم یې وهغوي ته کرامت ورکړیدی لکه چي قرآن ددې خبري تا ئید داسي کوي ((وکرمنا بني آدم)).

دلته زموږ هدف ددې جملو څخه معلوم او ثابت سو چي علم برتره تر عبادت دی. عبادت شخصي ګټه ده او علم د انسانانو د پاره خدمت دی. د علم په واسطه د الله پیژندنه منځ ته راځي هغه ځوک چي الله نه پیژني او یا د هغه په احکامو باندي اعتماد او عقیده نلري او بیاهم د هغه په احکامو کي سستي کوي یوې خواته، او هغه ځوک چي د رب العزت وحدانیت مني او د هغه وبندګانو ته د نیکي لاري ښوونه کوي او په دې لاره کي زحمتونه او رېړونه ګالي او ځان خاص د الله د رضا د پاره وقف کوي بله خوا، آیا دادواړه سره برابر دي؟

نه: هیڅکله سره برابرنه دي. پروردګار عالم هم په دې باره کي داسي فرمایي **قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ** (الزمر 9 آیت)

ترجمه: وو ایه یارسول الله آیا برابر دي هغه کسان چي علم لري او هغه کسان چي علم نلري؟

تفسیر: داچي پروردګار عالم د علم درجه ډیره کړې ده عالم یې تر بې علمه برتره بللی دی. او موږ هم د علم درجه لوړه بولو نو

څنګه د یوه انسان د بې علمی. وسایل او زمینه برابرو او په دې لاره کي بیا د بیځایه د لا ئیلو په وړاندیز باندي ټینګار کوو.

حال داچي پروردګار عالم ښځه د نارینه د پاره داسي ګڼلي ده لکه د سړي د پاره لباس وګوري **هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ** (187) البقره

ترجمه: دغه ښځي لباس دي ستاسي د پاره او تاسي لباس یې ددې ښځو د پاره. آیا داسي انسان سته چي خپل لباس د ځانه څخه وباسی او بیا ځانته عاقل ووایي؟

ددي ټولو بې علمیو مسؤلیت د وخت د حاکمانو په غاړه دی.

تمت با الخیر
لمڑی تہوک